

לשכת עורכי הדין

חוות דעת לעניין ;

הצעת החוק בנושא מנגנון
שכר הטרחה בתחום
תביעות כנגד המוסד
לביטוח לאומי

Zalmanovitch David
Attorney at law, B.A, LL.B, M.B.A

Nir Gilad
CPA, B.A, LL.B, M.B.A

GLawBAL
Enhancing Performance Ltd.

2 ביוני 2014

תוכן עניינים

<u>עמודים</u>	<u>פרק</u>
2-6	תמצית וסיכום חוות הדעת
7	פרק ראשון – מטרת חוות הדעת, שיטת העבודה והנתונים ששימשו בסיס לחוות הדעת
8-9	פרק שני - מידע ונתונים חסרים הנדרשים על מנת לחוות דעה על מנגנון השכר הראוי בתביעות ביטוח לאומי
10-13	פרק שלישי - סוגי התיקים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי ואבחנה בין הייצוג המשפטי לייצוג על ידי חברות המתווכות
14-19	פרק רביעי - ניתוח היתכנותה הכלכלית של הצעת החוק באמצעות סימולציות
20-22	פרק חמישי - על פרמיית הסיכון אותה משלמים משרדי עורכי דין בליווי בתיקי הצלחה בכלל ובתיקים כנגד המוסד לביטוח לאומי בפרט
23-24	פרק שישי - השוואה בין טיפול בתיק ביטוח לאומי לתיקי תאונות דרכים ותיקי ניצולי שואה
25-31	פרק שביעי - סקטור עורכי הדין הינו פועל בתנאי תחרות משוכללת ושיווי משקל כלכלי ובתנאי היצף של נותני שירות
32-36	פרק שמיני - השתכרות עורכי הדין העוסקים בייצוג מול הביטוח הלאומי ביחס להשתכרות עורכי דין בישראל
37-39	פרק תשיעי - על התערבות המחוקק בשוק בו תחרות משוכללת ושיווי משקל כלכלי
40-41	נספח א' – רקע על עורכי חוות הדעת
42-45	נספח ב' – נוסח הצעת החוק ודברי ההסבר
46-56	נספח ג' – מכתב לשכת עורכי הדין למל"ל בעניין מידע חסר ותשובת המל"ל
57	נספח ד' – סיפור מעשה של תיק לדוגמא בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי
58-60	נספח ה' - הוצאות ממוצעות של משרד עורכי דין העוסק בתחום הביטוח הלאומי
61-65	נספח ו' – מאמר בנושא תמחיר ומדידה כלכלית של משרד עורכי דין

תמצית וסיכום חוות הדעת

נתבקשנו לחוות דעתנו על מנגנון שכר הטרחה אשר נקבע בהצעת החוק הביטוח הלאומי (תיקון – הגבלת שכר בייצוג בפני המוסד), התשע"ד - 2014. החתומים מטה וחברת GLawBAL, מתמחים מזה שנים רבות, באופן בלעדי, בייעוץ לסקטור המשפטי ככלל והיבטיי שכר טרחה של עורכי דין בפרט, הכול כמפורט בנספח א' המציג את הרקע והניסיון הרב של החתומים מטה ביחס לנשוא חוות הדעת. בחוות דעתנו הגענו לממצאים ולמסקנות הבאות:

1. ניתוח מנגנון שכר הטרחה בהצעת החוק

- 1.1. מנגנון שכר הטרחה בהצעת החוק אינו כלכלי. על פי המנגנון המוצע השכר מתיק ממוצע של נכות מעבודה או נכות כללית, יגרום להפסדים למשרד עורכי הדין המטפל בו וחוסר היתכנות כלכלית. לדוגמא וכמוצג בפרק הרביעי, מנגנון שכר הטרחה המוצע עשוי להניב למשרד עורכי הדין, הפסד ממוצע משוער של כ- 133 ₪ בתיק נכות כללית וכ- 136 ₪ הפסד לשעה בתיק נכות מעבודה. מצב זה יביא לנטישת עורכי הדין את התחום ופגיעה קשה בנכים אשר לא יוכלו להשיג טיפול וייצוג משפטי לצורך מיצוי הזכויות שלהם מול המוסד לביטוח לאומי
- 1.2. מנגנון שכר הטרחה המוצע יגרום לפגיעה קשה בנכים מן השכבות הבינוניות והחלשות, אשר, בסבירות גבוהה, לא יזכו לייצוג משפטי בהעדר כדאיות כלכלית. כך לדוגמא, עובד שנפגע בתאונת עבודה והשתכר קודם לתאונה שכר של 8,000 ₪ ברוטו לחודש, בסבירות גבוהה, לא יזכה לייצוג משפטי בהעדר כדאיות כלכלית.
- 1.3. בהעדר ייצוג משפטי הולם לנכים והפחתת תשלום קצבאות, קופת המוסד לביטוח לאומי עשויה להתעשר על חשבון המבוטחים והנכים.
- 1.4. לא ניתן לקבוע מנגנון שכר טרחה אחיד לכל תחומי הייצוג מול המוסד לביטוח הלאומי ולכל שלבי הטיפול, בשל השונות הרבה בין תחומים אלו. אין בהצעת החוק מנגנון מותאם לנתונים המיוחדים של כל אחת מהתביעות (כגון: נכות מעבודה, נכות כללית, ילד נכה, זקנה, אבטלה וכד') ולשלבים השונים של הטיפול בתביעות הללו.
- 1.5. יש להבחין היטב בין עורכי הדין לבין החברות המציעות טיפול לנפגעים ללא ייצוג משפטי (להלן: החברות המתווכות). אין לקבוע מנגנון שכר אחיד לשתי קבוצות שונות, שמיומנותם, הכשרתם, הפיקוח עליהן, כללי האתיקה החלים עליהם,

אחריותן המקצועית ומהות השירותים שהן רשאיות להציע, לציבור התובעים, על פי החוק והפסיקה, שונים במהותם. הבדל זה מביא לשוני מהותי בהיקף ההשקעה בטיפול בתיק מבחינת שעות העבודה, ידע מקצועי, הכשרה ועוד, הכול כמפורט בפרק השלישי לחוות הדעת.

1.6. כשל גדול עשוי להיות עת המחוקק ילמד אנלוגיה מחוק מסוים בו נקבעו מחירי מאקסימום לשכר טרחה לחוק אחר מבלי שיעמיק ויבדוק את כל הפרמטרים הרלבנטיים לעניין שכר טרחה בין שני החוקים אותם הוא משווה.

2. העדר נתונים לקביעת מנגנון השכר הראוי

2.1. בחוות דעת זו וכמפורט בהמשך, אנו קובעים כי אין מקום להתערבות המחוקק בשוק המחירים בסקטור עורכי דין, המצוי בתנאי היצר ובתחרות משוכללת ללא כל כשלי שוק. יחד עם זאת מקום בו המחוקק בוחר בהתערבות כאמור זו צריכה להיות על בסיס חקירה ומידע מלא. לפיכך טרם קביעת מנגנון שכר טרחה מהסוג המוצע חובה לאסוף נתונים ולרכז מידע לפחות משני מקורות:

2.1.1. המוסד לביטוח לאומי - המחזיק בבסיס מידע לגבי התביעות, הן לגבי ציבור המבוטחים בכללותו והן לגבי המבוטחים המיוצגים ע"י עורכי הדין.

2.1.2. כמו כן על מנת להגיע למידע ונתונים מובהקים ביותר על הסגמנט הספציפי, של טיפול בתחום התביעות נגד המוסד לביטוח לאומי, בתוך משרדי עורכי הדין המטפלים בתחומי הנזיקין לגוניהם השונים, נדרש זמן מחקר נוסף שלא עמד לרשותנו. שכן הנתונים והמחקרים הקיימים היום בידינו מתייחסים למשרדים העוסקים בתחום הנזיקין לגונויו, ללא הפרדה בין תחום הביטוח הלאומי לתחומי הנזיקין האחרים. גם אם אנו עוסקים ומטפלים במעל 1000 משרדי עורכי דין (ראה נספח א') מעטים מאוד הם המשרדים אשר תחום עיסוקם הבלעדי הינו רק ייצוג כנגד המוסד לביטוח לאומי באופן בלעדי.

2.2. המידע הרלוונטי המצוין בסעיף 2.1.1 לעיל, נמצא בידי המוסד לביטוח לאומי ובטרם קבלת החלטה יש לדרוש מהמוסד לביטוח לאומי לספק את המידע הנדרש. ולכן בפרק השני אנו מציינים אלו נתונים ומידע נוסף, יש לקבל על מנת להגיע לבסיס נתונים שיאפשר לנתח באופן מדויק ובר תוקף, את נתח השוק של

- משרדי עורכי הדין העוסקים בתחום ייצוג כנגד המוסד לביטוח לאומי ביחס לפרמטרים רבים נוספים וחשובים.
- 2.3 קביעת מנגנון שכר טרחה ללא הנתונים המפורטים לעיל, עלול להיות לא מידתי ולגרום לעיוותים ולנזקים, בראש ובראשונה למבוטחים, אך גם לציבור עורכי הדין העוסק בתחום.
- 2.4 בנוסף, כלל הוא שטרם יתערב המחוקק בשוק זה או אחר עליו לאפיין ולבחון את השחקנים העוסקים בשוק זה. התערבות המחוקק מבלי שיהיה בידי מידע מלא על כל השחקנים בשוק והיבטים משווים ורלבנטיים בין הקבוצות השונות (כמבוקש בפרק השני) עלול לגרום להשיג את המטרה ההפוכה, ובראש ובראשונה לגרום למצב בו לא יימצא ייצוג ראוי לנכים ולמבוטחים בהעדר כדאיות כלכלית. כך במקום לחזק את ההגנה על המבוטחים והנכים תיחסס דרכם לממש את זכויותיהם, וקופת המוסד לביטוח לאומי תצא נשכרת על חשבון הנכים.
3. **סקטור עורכי הדין פועל בתנאי תחרות משוכללת ושיווי משקל כלכלי ואף בתנאי היצף של נותני שירות, ולכן אין סיבה להתערבות המחוקק**
- 3.1 סקטור עורכי הדין בישראל הינו הצפוף בעולם ופועל כיום בתנאי היצף, פיזור, שונות, חסמים וקשיים רבים. סקטור זה מתקשה להתמודד עם מספר עורכי הדין הרב המציף את המקצוע וגורמים אחרים המשיגים את גבול המקצוע.
- 3.2 שוק עורכי הדין והשירות המשפטי, נמצא בעודף היצע על ביקוש לשירות משפטי ובו תמחיר משוכלל, בעיות גבייה, קשיים וחסמים נוספים (הנסקרים בחוות דעת זו), עד כדי ירידה לסף ההיתכנות הכלכלית.
- 3.3 כמנותח בחוות דעת זו, בשוק זה לא נמצא כל כשל שוק ו/או נימוק מקובל אחר המצדיק את התערבותו של המחוקק.
- 3.4 הסביבה בה פועלים משרדי עורכי הדין המתמחים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי מורכבת וקשה אף יותר מזו של מרבית משרדי עורכי הדין. זאת, בין השאר, בשל מיצובם היחסית נמוך, רגישות לקוחותיהם למחיר, גורמים לא פרופסיונאליים המתחרים בהם (חלקם לכאורה בניגוד לדין), מודל התמחיר הנוהג בהם המייצר פרמיית סיכון במונחי מימון ותזרים, בעיות גבייה וסיבות נוספות הנסקרות בחוות דעת זו.

4. השתכרות עורכי הדין העוסקים בייצוג מול הביטוח הלאומי נמוכה ביחס להשתכרות עורכי דין בתחומים אחרים בישראל

4.1. התחרות המשוכללת הקיימת בסקטור ככלל וקשיים וחסמים נוספים בתחום עיסוק זה בפרט, מציבים את עורכי הדין העוסקים בתחום זה (תחומי הנזיקין ובתוכם תחום הייצוג מול המוסד לביטוח לאומי), הן השכירים והן בעלי המשרדים, ברמות השתכרות נמוכות באופן השוואתי לכלל הסקטור וזאת עוד טרם התערבות המחוקק.

4.2. מנגנון שכר הטרחה הנוהג בייצוג מול המוסד לביטוח הלאומי הוא "שכר טרחה מותנה בהצלחה". מנגנון זה מביא לכך שעורך הדין נושא במלוא הסיכון, ובהעדר הצלחה עורך הדין לא יקבל שכר כלל למרות הוצאותיו. בנוסף, שכר הטרחה המותנה בתוצאות מתקבל רק בסיום טיפול שעשוי לארוך גם שנים, ועורך הדין נושא במימון ההוצאות עד לקבלת השכר (אם יקבלו בסופו של יום).

4.3. מנגנון שכר טרחה זה חושף את משרדי עורכי הדין לפרמיית סיכון הן ברמת המימון והן ברמת התזרים. פרמיית סיכון זו מצטרפת לבעיה הכללית, אותה חווים משרדי עורכי דין בסקטור עורכי הדין בישראל, בתחום הגבייה והחובות האבודים המהווים כ- 6.8 אחוז בממוצע מכלל הכנסות משרדי עורכי דין בישראל.

1. פרק ראשון – מטרה, שיטת העבודה והנתונים ששימשו בסיס לחוות הדעת

- 1.1. חוות דעת זו נערכה לבקשת לשכת עורכי הדין בישראל על רקע יוזמה לקבוע בחקיקה, דמי פתיחת תיק קבועים ומחיר מאקסימום לשכר הטרחה, על בסיס הצלחה, הנגבה על ידי גורמים שונים, לרבות משרדי עורכי דין, הפועלים מטעם נפגעים שונים מול המוסד לביטוח לאומי. נוסח הצעת החוק מצורף כנספח ב' (להלן: "הצעת החוק").
- 1.2. חוות הדעת תעסוק, בבחינת היתכנות כלכלית ואף שאלות של שרידות עבור משרדי עורכי דין המייצגים תובעים, כנגד המוסד לביטוח לאומי, אם תאושר הצעת החוק ויקבע מחיר מקסימום כמתוכנן. כמו כן חוות הדעת תעסוק בהיבטים השוואתיים ומערכתיים לגבי סקטור משרדי עורכי הדין בכלל וסגמנט העוסקים בנזיקין ובייצוג נפגעים מול המוסד לביטוח לאומי בפרט.
- 1.3. חוות הדעת תנתח את הסוגיה מהכלל אל הפרט בהצגת פעילותם של המשרדים במסגרת מצבו הכללי של סקטור עורכי הדין בישראל על הקשיים והחסמים הקיימים בו.
- 1.4. חוות הדעת תציג את רמות השתכרות של בעלי משרד עורכי דין העוסקים בתחום זה.
- 1.5. כמו כן תידון סוגיית תמחיר מהצלחה, הנוהג בתחום פעילות זה, והשלכתו על הביצועים הכלכליים של המשרדים הפועלים בתחום זה.
- 1.6. עוד יוצגו האבחנות בין הנדרש בניהול תיק ייצוג בתחום זה מעורכי הדין הפועלים בתחום, לבין לחברות המתווכות בתחום זה ואשר אינן מורשות ליתן ייעוץ משפטי.
- 1.7. חוות הדעת אף תציג סימולציות ברמת ביצוע של תיק ממוצע על מנת להדגים את השפעתה של הצעת החוק המוצעת על ביצועים ברמת תיק לדוגמא.
- 1.8. חוות הדעת תציג עד כמה סקטור עורכי הדין בישראל פועל בתנאי היצף והמצוי בשיווי משקל כלכלי ותנאי תחרות משוכללת בו אין כשלי שוק הדורשים התערבות ממשלתית. המידע אשר שימוש בידינו בחוות דעת זו, הינו כדלקמן (כאמור בפרק השני חסרים לנו מידע ונתונים רבים, הנמצאים בידי המוסד לביטוח לאומי אותם יש להשלים):
 - ✓ דו"חות המוסד לביטוח לאומי לרבות סקר מינהל המחקר והתכנון לשנת 2005 בנושא נפגעי עבודה ודוחות שנתיים לשנת 2012 בעניין נפגעי עבודה ונכות כללית.
 - ✓ הצעת חוק הביטוח הלאומי, תיקון הגבלת שכר בייצוג בפני המל"ל.
 - ✓ ראיונות ופגישות עם חברי ועדת הביטוח הלאומי בלשכת עורכי הדין.
 - ✓ פסק הדין בת.א. (י-ם) 9270/07 לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ, לבנת פורן ואח' (כב' השופט שפירא ניתן ביום 3.4.2012) וממתין לפסק דין סופי בבית המשפט העליון.
 - ✓ מידע ונתונים סטטיסטיים המצויים בידי חברתנו הרלוונטיים לחוות הדעת.
 - ✓ קבוצות מיקוד ו/או סקרים נקודתיים בקרב המשרדים העוסקים בתחום.
 - ✓ מאמרים שונים שפורסמו על ידינו במדיות שונות.

2. פרק שני – מידע ונתונים חסרים הנדרשים על מנת לחוות דעה על מנגנון השכר

הראוי בתביעות ביטוח לאומי

- 2.1 כלל הוא שטרם יתערב המחוקק בשוק מחירים כלשהו או אחר עליו לאפיין ולבחון, בין השאר, את השחקנים העוסקים בשוק זה ולרכז את כל המידע הרלבנטי הכלול ו/או המשיק ו/או העשוי להשפיע על נשוא ההתערבות.
- 2.2 בחוות דעת זו אנו דנים באופן מעמיק במשרדי עורכי הדין העוסקים בתחום, אך כשל גדול עשוי להיות, מקום בו תתקיים התערבות מחוקק בשוק מסוים מבלי שיהיה בידו מידע מלא על כל השחקנים בשוק והיבטים משווים ורלבנטיים בין הקבוצות השונות.
- 2.3 כמו כן ראוי שיהיה בידי המחוקק מידע עדכני שכן חלק מן המידע אשר הוצג לנו הינו כמעט בן עשור (שנת 2005) בו חלו שינויים רבים מאוד בתחום נשוא הצעת החוק.
- 2.4 לכן בפרק זה נפרט אלו נתונים ומידע נוסף ועדכני יש לקבל על מנת להגיע לבסיס נתונים מייצג אשר בין השאר יאפשר לנתח באופן מדויק ובר תוקף, את נתח השוק של משרדי עורכי הדין העוסקים בתחום ייצוג כנגד המוסד לביטוח לאומי ביחס לכמות התביעות המוגשות, ככלל כנגד המוסד לביטוח לאומי (הן על ידי שחקנים אחרים – חברות מתווכות והן ללא ייצוג כלל) והשוואה ל"שחקנים" האחרים שאינם עורכי דין. כמו כן בחינת איכות ורמת השירות מול תוצאות התביעות המוגשות על ידי עורכי דין, בהשוואה לתוצאות התביעות המוגשות שלא באמצעות עורכי דין וכיוב' נתונים רבים ומגוונים.
- 2.5 מכיוון שחלק משמעותי וחשוב ממידע משלים זה עשוי להיות בידי המוסד לביטוח לאומי, להלן פירוט המידע הראשוני הדרוש לצורך השלמת המידע וניתוחו כאמור לעיל:
 - 2.5.1 מידע אודות סך התביעות המוגשות למוסד לפי סוג תביעה בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
 - 2.5.2 התפלגות התביעות המוגשות בפירוט בין משרדי עורכי דין, מייצגים אחרים ותובעים באופן עצמאי, של לפחות 5 השנים האחרונות.
 - 2.5.3 התפלגות ומידע על תביעות שהתקבלו, לעומת הללו שנדחו בחתכים של סוגי תביעות/גילאים/סכומי תשלום בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
 - 2.5.4 מידע אודות סיבות דחייה, לפי סוגי תביעות בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
 - 2.5.5 חלוקה גיאוגרפית של הגשת התביעות בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
 - 2.5.6 התפלגות התביעות שהתקבלו לפי סכומים הן סכומי מענק והן קצבאות (זמניות וצמיתות), בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
 - 2.5.7 מידע אודות התביעות שנדחו שהוגשו בהם ערר ומידע אודות הצלחת הערר לתובע ולמוסד לביטוח לאומי, בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות. כך גם לגבי תיקים אשר הגיעו להתדיינות בבית הדין לעבודה.

- 2.5.8. מידע אודות התפלגות התיקים, בחלוקה לשנים, לפי גובה שכר של התובע בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.9. מידע אודות התפלגות התיקים, בחלוקה לשנים, שנקבעה בהן נכות – התפלגות אחוזי הנכות? גיל התובע ובחלוקה לשכר התובע, בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.10. אחוזי הצלחה מתוך כלל התביעות שהוגשו, כמה מיוצגים על ידי עורכי דין, באיזה שלב החל הייצוג (ככל שקיים מידע זה), כמה מתוכם נדחו וכמה התקבלו בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.11. מתוך כלל התביעות שהוגשו, מתבקשת התפלגות של מספר ועדות/ערערים, התפלגות בין יוזם הערר – התובע או המל"ל בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.12. נתוני מספר התביעות לנכות כללית קבועה שנדחו, אך אושרה נכות זמנית בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.13. נתוני נכות זמנית שאושרה בתביעות השונות לפי דרגות נכות ותקופה בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.14. התפלגות בין מקבלי קצבה נכות זמנית ונכות קבועה, בהתפלגות בין שכירים לעצמאיים וגובה קצבה, בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.15. התפלגות בין מקבלי מענק, שכירים ועצמאיים, בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.5.16. התפלגות סכומי קצבה משולמים לפי שנים וגיל התובע בעת הפגיעה בחתך של לפחות 5 השנים האחרונות.
- 2.6. בנוסף מצ"ב כנספח ג' מכתבה בעניין של עורכת הדין ענת קאופמן - יו"ר ועדת ביטוח לאומי בלשכת עורכי הדין וכן את תשובתו הראשונית לבקשה של הממונה על חופש המידע במוסד לביטוח לאומי. יצוין, כי עד כה טרם התקבלו הנתונים המבוקשים מהמוסד לביטוח לאומי.
- 2.7. כמו כן על מנת להגיע למידע ונתונים מובהקים ביותר על הסגמנט הספציפי של טיפול בתחום התביעות נגד המוסד לביטוח לאומי בתוך משרדי עורכי הדין המטפלים בתחומי הנזיקין לגוניהם השונים, נדרש זמן מחקר נוסף שלא עמד לרשותנו. שכן המחקרים הקיימים היום בידינו מתייחסים למשרדים העוסקים בתחום הנזיקין לגוניהם, ללא הפרדה בין תחום הביטוח הלאומי לתחומי הנזיקין האחרים. לצורך חוות דעת זו, ניתחנו מידע חלקי הקיים בידינו, ערכנו מעט סקרים מקומיים בקרב המשרדים הנ"ל או הצגנו שאלות לקבוצות מיקוד, אך כמפורט לעיל, יש להקציב זמן מספק לשם עריכת סקרים ממוקדים יותר ו/או משלימים.

3. פרק שלישי - סוגי התיקים הקיימים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי ואבחנה בין

הייצוג המשפטי לייצוג על ידי חברות המתווכות

- 3.1. **סוגי התיקים הקיימים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי:**
- 3.1.1. דברי ההסבר להצעת החוק (נספח ב') מציגים את מטרתה של הצעת החוק כדלקמן:
"הצעת החוק מבקשת להגביל את שיעור שכר הטרחה שגובים גופים מתווכים, מהקצבאות והגמלאות שנותן המוסד לביטוח הלאומי לאזרחים העומדים בתנאי הזכאות ומממשים את זכויותיהם" (הדגש אינו במקור)
- 3.1.2. מטרתה של חוות דעת זו אינה עיסוק בפרשנות הצעת החוק ו/או דיון במידת הנכונות בהחלטה של הצעת החוק גם על משרדי עורכי דין. יחד עם זאת מקום בו קיימת כוונה להחיל את הצעת החוק על משרדי עורכי דין, מן הראוי להציג ולדון בשוני הקיים בין עבודתם של "הגופים המתווכים" אליהם התכוונו דברי ההסבר להצעת החוק, לבין עבודתם של משרדי עורכי דין וביחס לנשוא הצעת החוק.
- 3.1.3. תחום הביטוח הלאומי כולל בחובו מספר רב של נושאים ותביעות. במסגרת כל אחת מתביעות אלו מקבל המבוטח תגמולים שונים. לפיכך המיומנויות ושעות העבודה הנדרשות ממייצגו של המבוטח בכל אחד מסוגי התיקים הללו שונות מתחום לתחום ובהתאם לשלבי הטיפול וההליכים השונים הננקטים.
- 3.1.4. חוק הביטוח הלאומי כולל 407 סעיפים, 18 לוחות ועשרות תקנות וכללים. כך לדוגמא, לעומתו חוק נכי רדיפות הנאצים כולל רק 25 סעיפים, ואילו חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים כולל רק 23 סעיפים.
- 3.1.5. המוסד לביטוח לאומי מטפל בתביעות על פי חוק הביטוח הלאומי, וכן תביעות על פי חוקים נוספים. התחומים המטופלים ע"י המוסד לביטוח לאומי הינם, בין היתר, התחומים הבאים:

א. נכות כללית	ב. נכות מעבודה	ג. ילד נכה
ד. שירותים מיוחדים - שר"מ	ה. דמי תאונה	ו. מילואים
ז. קצבה מיוחדת - נכי עבודה	ח. סיעוד	ט. קצבת ילדים
י. אסירי ציון / חסידי אומות עולם	יא. זקנה	יב. מזונות
יג. ניידות	יד. אבטלה	טו. פעולות איבה
טז. קצבת שאירים	יז. דמי לידה	יח. פוליו
יט. הבטחת הכנסה	כ. גזזת	כא. שמירת הריון
כב. זכויות עובדים בפירוק		

3.1.6 קביעת שכר טרחה אחיד, לכל סוגי התביעות בתחום הביטוח לאומי היא כמעט בלתי אפשרית ועשויה לגרום עיוותים קשים. יש להתאים לכל סוג של תביעה שכר טרחה בהתבסס על הנתונים הרלוונטיים.

3.1.7 זאת ועוד, גם בכל אחד מן התחומים המצוינים לעיל קיימות תתי תביעות שונות ונקטים הליכים שונים. אם יבחר המחוקק לקבוע מנגנון שכר טרחה עליו לקבוע מנגנון ראוי לכל אחת מהתביעות ו/או ההליכים השונים.

3.1.8 הצעת החוק לא בחנה שונות זו ולא הביאה אותה כלל בחשבון בעת קביעת שכר מרבי לכל סוגי התביעות מול המוסד לביטוח לאומי. ללא כל אבחנה בין התחומים השונים, התביעות השונות וההליכים המגוונים.

3.1.9 בהעדר נתונים לגבי כל אחד מהתחומים המפורטים לעיל, ובהעדר נתונים כמותיים ואחרים בנוגע להליכים השונים הננקטים במסגרת כל אחד מהתחומים (נתונים הנמצאים רק בידי המוסד לביטוח לאומי), לא ניתן להציע מנגנון שכר ראוי לכל אחד מהתחומים המטופלים ע"י המוסד לביטוח לאומי וראה בעניין זה בקשותינו בפרק השני.

3.2 השוואה בין הייצוג המשפטי על ידי עורכי דין לפעולות החברות המתווכות:

3.2.1 כאמור בסעיף 3.1.1 לעיל, למרות האמור בדברי ההסבר להצעת החוק, הצעת החוק עצמה לא מבחינה בין השכר הראוי לעבודתו של עורך הדין המעניק ייצוג משפטי למבוטח לבין השכר הראוי לחברה מתווכת.

3.2.2 כמי שמעורים בעבודתם של עשרות משרדים הפעילים בתחום, אנו קובעים כי לא ניתן להשוות את היקף העבודות המבוצעות על ידי עורכי הדין, להיקף העבודות המותרות לביצוע על ידי החברות המתווכות. עבודת עורך הדין כוללת את הפעולות המבוצעות על ידי החברות המתווכות ו**בנוסף** כוללת פעולות משפטיות רבות. השוואת היקף העבודה המושקעת בתיק על ידי עורך דין לעומת חברה מתווכת מלמד שהיקף העבודה של החברות המתווכות מהווה חלק קטן ביותר מהיקף העבודה של עורך דין. לדוגמא מצורף **בנספח ד'** ליווי של נפגע פלוני המלמד על מורכבות הייצוג המתבצע על ידי עורכי הדין.

3.2.3 יודגש כי חלק מהפעולות המבוצעות כיום על ידי החברות המתווכות נאסר על ידי בית המשפט המחוזי בפסק הדין בת.א. (י-ם) 9270/07 **לשכת עורכי הדין בישראל ואח' נ' המרכז למימוש זכויות רפואיות בע"מ**, לבנת פורן ואח' (כב' השופט שפירא ניתן ביום 3.4.2012) **(להלן: "פסק הדין")**. נציין כי על פסק הדין הוגש ערעור לבית המשפט העליון.

3.2.4 בעמוד הבא יפורט, לדוגמא, פעולות שיש לבצע במהלך ייצוג נפגע בתאונת עבודה, בחלוקה לפעולות המותרות לעורכי הדין והמותרות לחברות מתווכות בין השאר כעולה מפסק הדין. יודגש, כי בכל אחד מן התחומים שימנו להלן ישנם הליכים שונים, וקצרה היריעה בחוות דעת זו לפרט את ההבדלים בכל תחום ותחום. בהקשר זה שוב נפנה **לנספח ד'** ובו מוצגת דוגמא למורכבות הליווי של נפגע בתביעתו מול המל"ל.

חברה מתוכנת	עורכי דין	תיאור הפעולה – הייצוג	
✓	✓	מילוי טופס התביעה לביטוח הלאומי באופן טכני בלבד, וברובריקות הקיימות ללא מלל נוסף	1.
✓	✓	איסוף החומר הרפואי	2.
	✓	קבלת חוות דעת רפואית	3.
✓ הכנה טכנית	✓	הכנה לקראת וועדה רפואית	4.
	✓	ייעוץ משפטי בשאלת ההליך הראוי (לדוגמא, בחירה בין נכות כללית, נכות מעבודה, קצין תגמולים וכד')	5.
	✓	איסוף החומר העובדתי לגבי התאונה / הפגיעה בעבודה, גביית תצהירים, איסוף ראיות לגבי החשיפה בעבודה לחומרים מסוכנים וכד'	6.
	✓	יצוג והופעה בועדות הרפואיות (נכות זמנית, נכות צמיתה).	7.
	✓	הופעה בפני ועדת הרשות לעניין ירידה בהכנסות – תקנה 15.	8.
	✓	הגשת תביעה לנכה נזקק (כולל השגה ההחלטה) – תקנה 18א	9.
	✓	הגשת ערר לועדה רפואית לעררים.	10.
	✓	הופעה בועדות הרפואיות לעררים.	11.
	✓	הגשת תביעה לדיון מחדש (החמרת מצב עקב שינוי מלב רפואי)	12.
	✓	הופעה בועדות להחמרת מצב, הגשת עררים והופעה בעררים.	13.
	✓	הגשת תביעה להחמרת מצב עקב ירידה בהכנסות (תק' 17)	14.
	✓	הופעה בועדה הרפואית בבקשה להחמרת מצב עקב ירידה בהכנסות (תק' 17)	15.
	✓	הגשת ערעור לבית הדין לעבודה על החלטת הועדה. הופעה בבית הדין.	16.
	✓	הופעה בערעור בבית הדין לעבודה על החלטת הועדה.	17.
	✓	הגשת בקשת רשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בעניין הועדה הרפואית.	18.
	✓	הופעה בבקשת רשות ערעור לבית הדין הארצי לעבודה בעניין הועדה הרפואית.	19.
	✓	הגשת תביעה לבית הדין במקרה באין הכרה בתאונת עבודה.	20.

חברה מתווכת	עורכי דין	תיאור הפעולה – הייצוג	
	✓	הופעה בבית הדין, ניהול הוכחות, חקירת עדים, משלוח שאלות הבהרה למומחים רפואיים ועוד.	21.
	✓	הגשת ערעור לבית הדין הארצי לעבודה על פסק הדין של בית הדין האזורי במקרה של אי הכרה.	22.
	✓	הופעה בבית הדין הארצי לעבודה בערעור על פסק הדין בשאלת ההכרה בפגיעה בעבודה.	23.
	✓	תביעה לאיחוד נכויות שנפסקו בתאונות שונות.	24.
	✓	הופעה בועדות הרפואיות בעניין איחוד נכויות, הגשת עררים לועדה רפואית לעררים, הגשת ערעורים לבית הדין וכד'.	25.
	✓	תביעה להיוון גמלאות (בפני המוסד לביטוח לאומי, ובבית הדין לעבודה).	26.
✓ הכנה טכנית	✓	תביעה לקצבה מיוחדת (נכים קשים)	27.
	✓	הגשת ערעור לבית הדין בעניין קצבה מיוחדת והגשת ערעור לבית הדין הארצי לעבודה.	28.
	✓	תביעה להגדלת השכר הרבע שנתי לרבות תביעה בבית הדין.	29.
✓ הכנה טכנית	✓	תביעה לקבלת טיפול רפואי או החזר מימון טיפולים רפואיים.	30.

3.2.5 מן האמור לעיל עולה, כי קביעת שכר זהה לחברות המתווכות ולעורכי הדין אינו מידתי, ראוי וסביר ומקפח את ציבור עורכי הדין. אין ספק שעורכי הדין משקיעים זמן ומשאבים רבים יותר לכל תיק מהחברות המתווכות, וכל מנגנון שכר הטרחה חייב לקחת זאת בחשבון. כמו כן לא ניתן גם להשוות את ההכשרה שעבר עורך הדין לעומת ההכשרה של עובד בחברה מתווכת כמו גם את חובותיו מכוח הדין ואחרות בנושא אחריות מקצועית אתיקה וכיוב'.

4. פרק רביעי – ניתוח היתכנותה הכלכלית של הצעת החוק באמצעות סימולציות

4.1. כללי:

4.1.1. מעבר לדיון המובא בפרקים השביעי והתשיעי להלן, בדבר היותו של סקטור עורכי הדין בתנאי היצף ובתחרות משוכללת אשר אינה דורשת כל התערבות של המחוקק ומעבר לעובדה כי סגמנט זה של עורכי דין המטפל בתחום התביעות כנגד המוסד לביטוח לאומי מצוי גם כך ברמות הנמוכות של מיצוב והשתכרות בקרב סקטור עורכי הדין, כמפורט בפרק השמיני, ומעבר לקשיים הגלומים במנגנון התמחיר הקיים בתיקים אלו כמפורט בפרק החמישי, לדעתנו יישומה של הצעת החוק, על עבודתם של משרדי עורכי הדין העוסקים בתחום, יסיר לחלוטין את ההיתכנות הכלכלית לפעולה בתחום זה ופגיעה ישירה בפרנסתם של עורכי הדין מזה ובייצוגם של הנכים והנפגעים מזה.

4.1.2. לשם הוכחת האמור לעיל, מכלל התיקים המפורטים בפרק השלישי, בפרק זה נציג סימולציה המדגימה שני תיקים שכיחים וממוצעים, עליהם באופן סימולטיבי יוחל המנגנון המוצע על ידי המחוקק והללו: **תביעה לנכות בעבודה ותביעה לנכות כללית.**

4.1.3. נתוני התיק הממוצע המוצגים בסימולציות שלהלן מחושבים, בין השאר, על בסיס נתוני הביטוח הלאומי (החלקיים) המצויים ברשותנו והללו, בין היתר: שכר ממוצע של תובע בתיק נפגע עבודה, גובה המענק הממוצע המשולם, גובה הקצבה הממוצעת, התפלגות אחוזי הנכות ועוד. יודגש, כי חלק מהנתונים מעודכנים רק לשנת 2005 (סקר מינהל המחקר והתכנון של המוסד לביטוח לאומי). בהקשר זה ראה פרק שני לעיל בו אנו מציינים את העובדה שחסרים בידינו נתונים משלימים.

4.1.4. מספר השעות לתיק ממוצע (לטיפול מפתחת תיק ועד, לפי הצורך, ייצוג בבית הדין לעבודה), בכל אחד מהתיקים המופיעים בסימולציה להלן, נקבע על בסיס הערכה שמרנית מסקר שערכנו בקבוצת מיקוד משרדי עורכי הדין (65 שעות בממוצע לתיק נפגע בעבודה ו- 60 שעות לתיק נפגע בנכות כללית). יחד עם זאת, כמפורט בפרק השני, על מנת לקבוע את מספר השעות הממוצע המובהק יש להשלים נתונים נוספים הנמצאים בידי המוסד לביטוח לאומי, כגון: מספר הועדות הממוצע לתביעה המנוהלת על ידי עורך דין, אחוז התביעות בהן מוגשים עררים לוועדה רפואית לעררים, אחוז התביעות בהן מוגשים ערעורים לבית הדין לעבודה (נדגיש כי הטיפול בתיקים מורכבים המגיעים לדיון בבית הדין לעבודה עשוי לארוך גם מעל 200 שעות ראה לדוגמא נספח ד'), אחוז הערעורים בהם מוחזר הדיון לוועדה, אחוז התביעות להכרה בתאונת עבודה שנדחות וכד'. ראה פרק שני המפרט את הנתונים הנדרשים לשם השלמת מידע זה.

4.1.5. ביחס להוצאות משרדי עורכי הדין המופיעות בסימולציות, **בנספח ה'** פרטנו את ההוצאות הממוצעות למשרד עורך דין ממוצע העוסק בתחום הנזיקין והביטוח הלאומי. ההוצאה הממוצעת המלאה לשעת עבודה של עורך הדין, בייעילות ממוצעת של המשרד

(מספר השעות המוקדשות על ידו לעבודה על תיקי לקוחות מתוך סך השעות הקיימות במשרד) עומדת על סך של 271.30 ש"ח (אנו מייחסים לבעלי המשרד שכר ברוטו של 22,000 ש"ח לחודש). על מדידה כלכלית של משרד עורכי דין ראה **נספח ה'** מאמר פרי עטנו אשר פורסם במדיות שונות ומהווה חומר עזר בקורסים שונים הניתנים על ידינו בנושא תמחיר ומדידה כלכלית של משרד עורכי דין.

4.1.6. הואיל ושכר הטרחה נקבע בהצעת החוק בהתאם "להצלחה" (דהיינו, לפי הגמלה אותה יקבל המבוטח), הרי יש לקחת בחשבון בעת חישוב שכר הטרחה מתיק ממוצע את הסיכוי שהנפגע יזכה בגמלה. במנגנון שכר טרחה מעין זה יש להתחשב באחוז התיקים בהם התביעה נכשלת, הלקוח לא זוכה בגמלה, ועורך הדין לא כל מקבל שכר. בסימולציות שלהלן הצגנו את אחוזי הצלחה הכלליים המפורסמים על ידי המוסד לביטוח לאומי והן אחוזי הצלחה במשרדי עורכי דין (שמטבע הדברים גבוהים הרבה יותר).

4.1.7. בהצעת החוק לא צוין אם יש להוסיף את מס ערך מוסף לשכר הטרחה בשיעור של 8%. אנו יצאנו מתוך הנחה כי המדובר בהשמטה, והכוונה בהצעת החוק הינה לשכר טרחה של 8% + מע"מ. במידה והשכר בהצעת החוק כולל מע"מ הרי יש לערוך את החישוב לפי שכר טרחה של 6.96% + מע"מ, ולשנות את תוצאות החישובים שערכנו בהתאם.

4.1.8. בהצעת החוק נקבע כי המייצג יהיה זכאי לדמי פתיחת תיק אך לא מפורט בכמה כסף מדובר. נציין כי, כמפורט בפרק החמישי, בתיקים של ייצוג מול המוסד לביטוח לאומי לא שכיח כי עורך הדין מקבל דמי פתיחת תיק שכן הנפגע מעדיף שהתיק יטופל כולו על בסיס הצלחה. בכל מקרה באין לנו נתונים לגבי דמי פתיחת התיק בשלב הסימולציה התעלמנו מנתון זה אך התייחסנו אליו והוספנו ערך משוער בפרק המסקנות מן הסימולציה.

4.2. סימולציה להכנסה מתיק ממוצע של נכות מעבודה

4.2.1. אחוז הצלחה בתיק נכות מעבודה נקבע על ידינו מנתוני סקר שנערך בשנת 2005 על ידי המוסד לביטוח לאומי לגבי כלל התביעות (המיוצגים והלא מיוצגים). אין בידינו נתונים באשר לשיעור הצלחה של תביעות נכות מעבודה המיוצגות על ידי עורכי הדין (נתון זה נתבקש מביטוח לאומי), אך לשם הסימולציה הצגנו בהמשך נתון משוער מסקרים רלבנטיים או קבוצות מיקוד שערכנו. התפלגות פסיקת אחוזי הנכות לכלל נכי העבודה (המיוצגים ושאינם מיוצגים) בסקר הנ"ל הינה כדלקמן:

התפלגות אחוזי נכות לצמיתות שנפסקו בוועדות נפגעי עבודה בשנת 2005								
100	80-99	60-79	40-79	20-39	9-19	1-8	0	אחוזי הנכות
0.4%	0.3%	0.6%	1.6%	5.4%	30.7%	11.1%	49.9%	אחוז הזכאים
8.3%					30.7%		61%	

- 4.2.2 כפי שניתן לראות מרבית התביעות לנכות בשנת 2005 הסתיימו ללא קבלת גמלה כלל בגין נכות צמיתה (0% - 8%), סה"כ 61% מהתובעים נכות לא קיבלו כל גמלה (לא מענק חד פעמי ולא קצבה חודשית). 30.7% קיבלו מענק ורק 8.3% מתובעים זכו לקצבה חודשית (20% נכות ומעלה), בעוד שפחות מ- 3% נפסקה לזכותם נכות של 40% ומעלה.
- 4.2.3 בהתאם לדו"ח השנתי של המוסד לביטוח לאומי השכר הממוצע של נפגע בעבודה עמד בשנת 2012 על כ- 8,000 ₪ לחודש (נמוך במקצת מהשכר הממוצע במשק כיום).
- 4.2.4 לפיכך מטה מוצגת סימולציה לשכר הטרחה הממוצע לשעת עבודה של משרד עורכי דין מתיק נכות בעבודה ממוצע, בהתאם להצעת החוק למשתכר 8,000 ₪ בממוצע ובהתאם לאחוזי ההצלחה שנקבעו בסקר של הביטוח הלאומי משנת 2005 כמוצג לעיל:

רווח לשעה	הכנסה לשעה ממוצעת לפני הוצאות	שכ"ט משוקלל באחוז הצלחה לפי מ"ל	אחוז הצלחה לפי סקר ביטוח לאומי	שכ"ט לפי 8% בקצבאות לפי 60 חודשים	מענק / קצבה חודשית לפי שכר של 8000 ₪	נכות ממוצעת לחישוב	טווח נכויות לפי סקר ביטוח לאומי 2005
		0	49.90%	0	0	0%	0%
		0	11.10%	0	0	0%	1% - 8%
		887.11	30.70%	2,890	36,120	14%	9% - 19%
		466.56	5.40%	8,640	1,800	30%	20% - 39%
		230.4	1.60%	14,400	3,000	50%	40% - 59%
		120.96	0.60%	20,160	4,200	70%	60% - 79%
		77.76	0.30%	25,920	5,400	90%	80% - 99%
		115.2	0.40%	28,800	6,000	100%	100%
-237	35	1,898	100.00%				תיק ממוצע

- 4.2.5 כפי שניתן לראות, מנגנון שכר הטרחה שנקבע בחוק מביא להכנסה ממוצעת בתיק של 1,898 ₪ (לפני הוצאות), השווה ל- 35 ₪ לשעה. אין ספק כי מדובר בשכר הפסד מאוד משמעותי. (237 ₪ הפסד לשעה). ראה להלן דיון בדמי פתיחת תיק ותשלומים זמניים.
- 4.2.6 על מנת לסבר את האוזן נציין כי בעבר סייענו למשרד המשפטים במכרז להפרטת תיקי המדינה האזרחיים למיקור חוץ למשרדי עורכי דין, כששם לאחר לבטים רבים קבענו שכר שעה ממוצע של 330 ₪ לשעה שהינו שכר שעה בו מידת רווחיות נמוכה מאוד, אך עדיין מאפשרת היתכנות כלכלית בחלק ממשרדי עורכי הדין הקטנים ובפריפריה בעת הם מקבלים מאסה גדולה של תיקים. הנתון המפורט בטבלה לעיל עומד על כעשירית משכר זה. **נדגיש** כי הבאנו בסיס ההשוואה לשכר שעה זה לשם הוכחת הפער במחיר השעה, אך בנוסף יש לזכור כי בתיקים של הביטוח הלאומי אין כל וודאות בקבלת השכר, אין בטחון כי התיק אכן יטופל, קיימות שאלות גבייה, תזרים ומימון וכד' כמפורט בחוות דעת זו.

4.2.7 מבחינה מעמיקה יותר עולה שלפי נתוני ההצלחה של המוסד לביטוח לאומי מנגנון השכר שנקבע בהצעת החוק מאפשר שכר שעה סביר (כ- 330 ₪ ומעלה) רק לגבי נכים שנפסקה להם נכות העולה על 80% דא עקא, שרק 0.7% מכלל הנכים זוכים לנכות כה גבוהה. או לתובעים בעלי שכר גבוה משמעותית מאוד משכר ממוצע של 8,000 ₪ ברוטו.

4.2.8 היתרון הגדול בייצוג נפגעים על ידי עורכי דין הינו שיעור הצלחה גבוה יותר ולכן סביר להניח כי אחוזי ההצלחה של עורכי הדין בתיקים הנכות גבוהים משמעותית מאחוז ההצלחה הכללי של כלל הנכים (המיוצגים ושאינם מיוצגים). לפיכך בסימולציה המופיעה בטבלה הבאה קבענו ערכים משוערים לאחוזי הצלחה של משרדי עורכי דין ביחס לכל דרגת נכות ונכות. אחוזי הצלחה אלו נקבעו על ידינו מסקר שערכנו בקרב משרדים העוסקים בתחום וקבוצות מיקוד אך כאמור בפרק השני, ראוי כי סקר שכזה יבוצע בסד זמן מספק להצגת תוצאות מובהקות יותר.

רווח לשעה	הכנסה לשעה לפני הוצאות אחוזי הצלחה עורכי דין	שכ"ט משוקלל באחוז הצלחה של עורכי דין	התפלגות אחוז הצלחה משוער עורכי דין	שכ"ט לפי 8% בקבוצות לפי 60 חודשים	מענק / קצבה חודשית לפי שכר של 8000 ₪	נכות ממוצעת לחישוב	טווח נכויות לפי סקר ביטוח לאומי 2005
		0	5.00%	0	0	0%	0%
		0	15.00%	0	0	0%	1% - 8%
		1,444.80	50.00%	2,890	36,120	14%	9% - 19%
		864.00	10.00%	8,640	1,800	30%	20% - 39%
		1,440.00	10.00%	14,400	3,000	50%	40% - 59%
		1,008.00	5.00%	20,160	4,200	70%	60% - 79%
		777.60	3.00%	25,920	5,400	90%	80% - 99%
		576.00	2.00%	28,800	6,000	100%	100%
-177	94	6,110	100.00%				תיק ממוצע

4.2.9 כמוצג בטבלה מעלה, על פי המנגנון המוצע של הצעת החוק וייחוס אחוזי הצלחה למשרדי עורכי דין הגבוהים משמעותית יותר מנתוני המוסד לביטוח לאומי הכלליים, ההכנסה לשעה הינה 94 ₪ לשעה המניבה הפסד של 177 ₪ לשעה.

4.2.10 לסכום השעה המוצג לעיל (94 ₪) עלינו לכאורה להוסיף עוד שני מרכיבים כדלקמן:

4.2.10.1 פיצויים זמניים - העשויים להשתלם לנפגע במהלך הדרך עד לקבלת תביעתו של הנפגע לנכות צמיתה או אף בעת דחייתה של תביעתו. הנתון היחיד ממנו אנו יכולים לקבל איזה שהוא מושג ביחס לשיעור האפשרי של גובה פיצויים אלו הינו לוח 5 בסקר הביטוח הלאומי משנת 2005, אך לוח זה גם אינו מעודכן (מלפני עשור) וגם מציג את הנתונים בערכי הצלחה כלליים של נפגעים אשר מיוצגים ואינם מיוצגים.

כמו כן מנוסחה הקיים של הצעת החוק קשה להסיק במפורש האם עורך הדין יזכה כלל לשכר טרחה בחלק מן המקרים בהם נפסקים פיצויים זמניים. יחד עם זאת ערכנו חישובים רבים ומורכבים, על בסיס מופע ההתנהלות של תיקי נכות בעבודה וסיכוייהם של הנפגעים לקבל בחלק מן התקופה פיצויים זמניים ואנו קובעים כי התרומה הממוצעת של פיצויים זמניים כאמור, יכולה לתרום לכל היותר מספר שקלים בודדים לשעה הממוצעת המוצגת לעיל ולא יותר מ- 10 ש"ח בממוצע. נזכיר כי על פי הצעת החוק 8% שכר טרחה הינם המאקסימום אותו יכול לקבל עורך הדין מסך כל הקצבאות הן הזמניות והן הקבועות.

4.2.10.2 דמי פתיחת תיק – מהצעת החוק לא ברור מה הוא גובהם של דמי פתיחת התיק ולכן אין בידינו כל דרך לחשבם. כאמור בפרק החמישי משרדי עורכי הדין ברוב המקרים אינם גובים דמי פתיחת תיק כלל, יחד עם זאת אם ניחס לעלות השעה הממוצעת אותה הצגנו לעיל את מרכיב דמי פתיחת התיק הנגבה כיום על ידי החברות המתווכות (כיום כ- 2,000 ₪) נקבל עוד כ- 31 ₪ לתיק הממוצע.

4.2.11 מצירוף האמור לעיל אנו רואים כי במנגנון שכר הטרחה המוצע בהצעת החוק תוך הצבת הנחות שונות עשויים משרדי עורכי הדין להגיע לשכר ממוצע לשעה של 94 ₪ ובצירוף תשלום בגין פתיחת תיק ונכויות זמניות לשכר ממוצע של ככל היותר כ- 135 ₪ לשעה. שכר זה מהווה כ- 40% מהשכר לשעה אשר נקבע על ידינו כשכר אותו משלמת המדינה למשרדים המייצגים אותה בהיקף תיקים רחב (ואף הוא מותר שולי רווח קטנים מאוד). שכר שעה זה יותיר למשרד הפסד של כ- 136 ₪ לשעה וזאת עוד לפני כשלי המימון, התזרים והגבייה המפורטים בפרקים החמישי והשביעי והקושי בהשוואת מחיר השעה כמפורט בסעיף 4.2.6 לעיל.

4.2.12 בנוסף וככל שמשרדי עורכי הדין יפעלו בחוסר היתכנות כלכלית כמוצג לעיל, החישוב שהוצג לעיל מביא למסקנה נוספת והיא שהצעת החוק תפגע בשכבות הבינוניות והחלשות, שלא יזכו לייצוג משפטי בהליכים כנגד המוסד לביטוח לאומי, בשל העדר כדאיות כלכלית. הצעת החוק תביא לכך שעורכי הדין יוכלו לטפל רק בנפגעים שהשתכרו קודם לתאונת העבודה שכר גבוה משמעותית משכר של 8,000 ₪.

4.2.13 בעוד שהצעת החוק מיועדת להיטיב עם האוכלוסיות החלשות של נפגעי העבודה היא תגרום לפגיעה קשה במעמד הביניים ובשכבות החלשות שנפגעו בתאונת עבודה.

סימולציה להכנסה מתיק ממוצע של נכות כללית

4.3.1 בנושא הנכות הכללית, נמצאים ברשותנו אף פחות נתונים מאשר בנושא הנכות מעבודה, הואיל וסקר וועדות רפואיות משנת 2005 של המוסד לביטוח לאומי התייחס רק לוועדות של נכות מעבודה.

Ayalon House, 16th floor, 12 Abba Hillel St. P.O.B 3306. Ramat Gan 52136, ISRAEL
Phone: 972- 3- 7541177 Fax: 972- 3- 7541212
E-mail: david@glawbal.com Web: www.glawbal.com

- 4.3.2 אין בידינו כלל נתונים על אחוז התביעות לנכות כללית שהוגשו ונדחו על ידי המוסד לביטוח לאומי (הן לגבי נכים לא מיוצגים והן לגבי נכים מיוצגים). נתון זה הינו נתון הכרחי כאשר בוחנים מנגנון של שכר טרחה התלוי בתוצאה. ביקשנו נתונים אילו מן המוסד לביטוח לאומי, בין יתר הנתונים הנדרשים לנו (פרק שני), אך הם טרם התקבלו.
- 4.3.3 על פי נתוני המוסד לביטוח לאומי 80% ממקבלי אי כושר הם בדרגת 75% (מתוך דו"ח הביטוח הלאומי לשנת 2012 בפרק 3 לוח 4), אולם אין בדו"ח הנ"ל נתון באשר לאחוז התביעות שמוגשות ונדחות על ידי המוסד לביטוח לאומי.
- 4.3.4 כמו כן, אין בידינו נתונים על מספר הועדות הממוצע הנדרש לצורך בחינת קביעת הנכות, כמו גם אחוז הערעורים, מספר הועדות המתקיימות בערכאות הערעור ועוד – וזאת לצורך קביעת שעות העבודה המושקעות בתיק נכות כללית ממוצע.
- 4.3.5 לכן, לצורך חישוב השכר על פי הצעת החוק השתמשנו בנתונים הבאים:
- 4.3.5.1 קצבה ממוצעת הינה קצבה הנפסקת בגין אי כושר של 74%, דרגה אחת לפני קצבה מלאה, בסך של 1,733 ₪.
- 4.3.5.2 מספר שעות העבודה הממוצעות בתיק נכות כללית הועמד על ידינו הינו 60 שעות בהתאם לסקר שערכנו בין משרדים העוסקים בתחום (כפי שציינו לעיל חסרים נתונים מובהקים לקביעת מספר זה).
- 4.3.5.3 אחוז הצלחה של משרדי עורכי הדין נקבע על 70% (אף נתון זה נתקבל מסקר שערכנו בין המשרדים אך יש לקבל נתונים על מנת לאמתו מן המוסד לביטוח לאומי).
- 4.3.5.4 חישוב ההוצאות בוצע כמפורט בהסבר ביחס לסימולציה בתיק של נפגעי עבודה.
- 4.3.6 תחשיב השכר בתיק ממוצע של נכות כללית בנתונים שצוינו לעיל הינו:

תיק ממוצע נכות כללית									
רווח לשעה	הכנסה לשעת עבודה	שעות עבודה	שכ"ט משוקלל	אחוז הצלחה בתיק	שכ"ט - לפני הוצאות	מספר חודשים	גובה שכ"ט	גובה קצבה	כושר 74% אי
-174	97	60	5,823	70%	8,318	60	8.00%	1,733	

- 4.3.7 גם אם לתיק זה נוסף כ- 31 שקלים לשעה בגין פתיחת תיק וכ- 10 שקלים לנכויות זמניות (יצוין כי בשל גובה התשלומים הזמניים ותרומתם לערך השעה הממוצעת, בתחום הנכות הכללית עניין זה זניח אף יותר מאשר ביחס לנפגע בעבודה), נגיע לערכים של 138 שקלים לשעה שהינם כ- 133 ₪ הפסד לשעה וזאת עוד לפני כשלי המימון, התזרים והגבייה המפורטים בפרקים החמישי והשביעי.
- 4.3.8 **המסקנה המפורשת מהסימולציה המוצגת לעיל כי גם בתחום הייצוג בשל נכות כללית הצעת החוק תגרום לכך כי שמשרדי עורכי דין לא ייצגו נכים בתחום נכות כללית בשל חוסר כדאיות כלכלית.**

5. פרק חמישי – על פרמיית הסיכון אותה משלמים משרדי עורכי דין בליווי בתיקי

הצלחה בכלל ובתיקים כנגד המוסד לביטוח לאומי בפרט

- 5.1. מטרת פרק זה להציג כי מעבר להתמודדות והקשיים החווים המשרדים המייצגים כנגד המוסד לביטוח לאומי, כמוצג בפרקים השביעי והשמיני ומעבר לחוסר ההיתכנות הכלכלית המוצגת בסימולציות אשר בפרק הרביעי, פעילותם של עורכי הדין במסגרת התמחיר הנוהגת בתחום זה (תמחיר הצלחה) מייצרת להם פרמיית סיכון הן מימונית והן תזרימית אותה יש להביא בחשבון בכל התערבות בעולם התמחיר בתחום זה.
- 5.2. מנגנוני שכר טרחת עורכי הדין בסקטור עורכי הדין, שונים ומגוונים ונגזרים משורה ארוכה של פרמטרים אשר עליהם אין המקום להרחיב בחוות דעת זו. סוגי המנגנון הנפוצים ביותר הינם המפורטים להלן ו/או כל שילוב ביניהם: שכר טרחה הנקוב במחיר קבוע, שכר טרחה הנקוב כאחוז מהצלחה, שכר טרחה לליווי חודשי או תקופתי הידוע גם בשם "ריטיינר" ושכר טרחה הנוקב בשעות עבודה של מתמחים עורכי דין שותפים במקרים מסוימים צוות מינהלי. במקרים מאוד מסוימים ובשים לב לכללי האתיקה (אשר תוקנו לאחרונה בעניין זה), גוזרים עורכי הדין את שכרם משותפות בעסקה המטופלת על ידם כגון קבלת כתבי אופציה או זכויות במקרקעין.
- 5.3. כאמור, במקרים מסוימים ובהתאם להוראות הדין וכללי האתיקה, גוזרים עורכי דין את שכר טרחתם מההצלחה (Success) הנובעת ללקוח כתוצאה מן הייצוג. זהו התמחיר במקרים של ייעוץ וליווי משפטי על דרך הצלחה בסוגיות נזיקין לרבות בתחום ייצוג מול המוסד לביטוח לאומי.
- 5.4. ברוב המכריע של מנגנוני שכר הטרחה מהצלחה עורך הדין מפחית את שכר טרחתו גם עד לנטילת מלוא הסיכון קרי – ויתור על שכר טרחה והוצאות שוטפות ומקום בו קיימת הצלחה והלקוח מקבל תגמולי ביטוח או תגמולים מהמוסד לביטוח לאומי, מקבל עורך הדין את שכר טרחתו כנגזרת באחוזים מהתגמולים אותם מקבל הלקוח.
- 5.5. אם כן השיטה הנוהגת בכמעט כל מנגנוני הליווי בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי הינה דמי פתיחת תיק מינוריים מאוד (ברוב המקרים ובשל התחרות משרדי עורכי הדין לא מצליחים דמי פתיחת תיק) ואחוז הנגזר מהיקף התגמולים שיקבל הלקוח מהמוסד לביטוח לאומי הן כמענק והן כתשלומים שוטפים למספר שנים. במשך שנים אחוז זה נע בין 20-25 אחוזים ואף 30% מהתגמול כאשר לאור התחרות הקיימת בסקטור עורכי הדין כמפורט בפרק השביעי, כוחות השוק עשו את שלהם וכעת האחוז הנגבה ירד בממוצע מתחת ל- 20% ובמשרדים מסוימים אף עומד על 15%.
- 5.6. מחקרים רבים שנערכו בעולם והנערכים בחברתנו בשוטף, מעידים כי מנגנון תמחיר זה, בתיקי נזיקין, הינו המנגנון המועדף על הלקוחות. מאמר מנחה בנושא המרכז תובנות גם

ממחקרים קודמים, נערך על ידי הפרופסורים אייל זמיר ואילנה ריטוב מהאוניברסיטה העברית בירושלים-

Zamir, E., and Ritov, I. (2010). Revisiting the debate over attorneys contingent fees: A behavioral Analysis. Journal of Legal Studies, 39.288–245 ,

5.6.1. המאמר דן בטיעונים שונים ובהשוואות בין סוגים שונים של מודלים לשכ"ט ובעיקר בין תשלום לפי שעות לבין תשלום של אחוז מההצלחה, בתחומי המשפט השונים.

5.6.2. במסגרת זו מוצג במאמר כי 96% מתיקי תביעה בתחומי הנזיקין בארה"ב מתומחרים שהחלק העיקרי בשכר הטרחה הוא נגזרת באחוזים של ההצלחה (78% בנוקי רכוש). בהקשר זה יצוין, כי אחוז כנגזרת מההצלחה המקובל בארה"ב בתיקי נזיקין עומד במוצע על 30% מהתשלום בפועל לתובע.

5.6.3. המסקנה העיקרית לענייננו, בהקשר חוות הדעת דנן, העולה מן המאמר היא כי בתחומי הנזיקין קיימת העדפה ברורה של לקוחות לתשלום לפי הצלחה מסיבות שונות אשר קצרה היריעה להרחיב בהן במסגרת חוות דעת זו.

5.7. אך יחד עם יתרונותיו של מנגנון שכר הטרחה מהצלחה קיים בו גם חיסרון מרכזי לפיו משרדים הפועלים במנגנון זה זה מניחים **#פרמיית סיכון סיכויי#** במסגרתה הם לוקחים בחשבון שייתכן וישקיעו זמן רב ותשומות של שכר עבודה והוצאות הנהלה וכלליות (כאשר בתיקי הביטוח הלאומי זמן ליווי בתיק ממוצע עשוי גם לארוך 18 ו- 24 חודשים) כשלבסוף לאחר כל ההשקעה בזמן ובתשומות לא יצליחו להגיע לתוצאה המזכה את הלקוח בתקבולים ולמעשה תרד עבודתם לטמיון, או לחילופין ערך שכר הטרחה לא יכסה את השקעתם בתיק לרבות מימונה במשך השנים. במסגרת כך ייגרמו למשרד זה למעשה מספר הפסדים מצטברים :

5.7.1.1. הפסד תזרימי - לפיו הם עשויים לשלם במשך תקופה ארוכה שכר עבודה ותקורות אשר קיים סיכון שלא יושבו להם בעוד מספר שנים או יושבו באופן זניח שלא יכסה את העלות הנומינאלית של השקעתם, מקום בו הצלחתם תהיה חלקית. הוסף לכך שבשונה מעולם הנזיקין הרגיל, מקום בו ימצאו צודקים בטענותיהם ולמרות שניהלו הליכים ארוכים, לא ייפסק לטובתם "שכר טרחה פסוק" (כנפסק כנגד חברות הביטוח בתיק נזיקין רגיל) כשבמקרה זה בתגמול מהצלחה לא יהיה די כדי לשפותם על השקעת התשומות הרבה בתיק והוצאותיהם הריאליות במשך תקופה ארוכה.

5.7.1.2. הפסד מימוני - לפיו גם לו יקבלו את שכרם בתיק הרי במשך תקופה ארוכה מימונו מכיסם (או מהלוואות), הוצאות קבועות רבות בתיק המשלמות חודש בחודשו הן הוצאות שכר והן הוצאות הנהלה וכלליות. מימון זה למעשה מקזז משכר טרחת הריאלי אחוזים בגובה זה או אחר בהתאם לאופן המימון.

- 5.7.1.3. לכל משרד עורכי דין ערך שירות ומוצר אלטרנטיבי במחירי שוק. ולענייננו פרמיית הסיכון/סיכוי של משרד מסוג זה מניחה כי באותה עת השותפים ועורכי הדין אשר מועסקים בתיק יכולים למכור את זמנם בשירות או מוצר אחר בו או יגבו שעות או יגבו שכר טרחה במסגרת תיק בו יצליחו בטיעוניהם.
- 5.8. יודגש כי בשונה מייצוג במקרים אחרים כנגזרת מהצלחה (כגון בעסקאות השקעה, תיקי נזיקין, תיקי ליטיגציה שונים וכד'), בהם עורך הדין מחייב את הלקוח בדמי קדימה, דמי פתיחת תיק או תשלום קבוע ולו גם נמוך, במרבית המקרים בייצוג בתחום זה של ביטוח לאומי, עורך הדין נוטל על עצמו עורך הדין את כל הסיכון ואינו מקבל כל מקדמה או שכר טרחה קבוע במשך תקופה ארוכה. בעניין זה וכדוגמא נפנה בשנית לנספח ד' המציג ליווי לדוגמא של נכה.
- 5.9. עוד יודגש כי חשיפות מימוניות ותזרימיות המוצגות לעיל הינן בנוסף לחשיפה המימונית הקיימת לעורכי הדין בשל בעיות מוסר תשלומים וחובות אבודים העומדת בסקטור עורכי דין בממוצע על כ- 6.8% חובות אבודים (ראה פרק שביעי).
- 5.10. **לסיכום פרק זה נקבע כי בנוסף לקשיים העומדים בפני משרד עורכי דין העוסק בתחום נשוא חוות דעת (כמוצג בפרקים השביעי והשמיני), בשל מנגנון התמחיר הנוהג בתחום זה נחשפים משרדי עורכי הדין, העוסקים בתחום, לפרמיית סיכון הן ברמת המימון והן ברמת התזרים. הסיבה הינה תשלום הוצאות קבועות ומשתנות מראש וקבלת שכר טרחה עתידי, המותנה בתוצאה, בתום 18 ואף 24 חודשים לאחר מכן. פרמיית סיכון זו מצטרפת לבעיה הכללית החווים משרדי עורכי דין בתחום הגבייה והחובות האבודים המהווים כ- 6.8 אחוז בממוצע מכלל הכנסות משרדי עורכי דין בישראל.**

6. פרק שישי - השוואה בין טיפול בתיק ביטוח לאומי לתיקי תאונות דרכים ותיקי

ניצולי שואה

6.1. כמפורט מטה, בדברי ההסבר להצעת החוק יוצר המחוקק אנלוגיה בין הצעת החוק המוצעת לחוק הטבות לניצולי שואה, התשס"ז–2007 וקובע כי הקצבה הניתנת מהביטוח הלאומי דומה במהותה לקצבה המשתלמת לפי סעיף 9 לחוק הנ"ל.

"הקצבה הניתנת מהביטוח הלאומי דומה במהותה לקצבה המשתלמת לפי סעיף 9 לחוק הטבות לניצולי שואה, התשס"ז–2007. לפיכך, ראוי להכיל את המגבלה על שיעור דמי הטיפול והתיווך שנקבעו לניצולי שואה גם על מקבלי הקצבאות מהביטוח הלאומי."

6.2. למעשה, המחוקק לומד אנלוגיה מסוג הקצבה ומהותה על עבודתו של עורך הדין המייצג את לקוחו העותר לקבלת הקצבה והן ברור כי הללו שני דברים שונים, סוג הקצבה ומהותה, אינו בהכרח מלמד על עבודה זהה של המייצג אלא נושאים רבים נוספים.

6.3. אנו סוברים כי האנלוגיה אינה במקומה והיקף העבודה הנדרש ביחס בייצוג נפגעים לפי חוק הביטוח הלאומי הכולל 407 סעיפים, 18 לו"חות ועשרות תקנות וכללים, שונה מייצוג לפי נכי רדיפות הנאצים הכולל רק 25 סעיפים.

6.4. דומה כי גם אופי ומורכבות התגמול, סוג הנפגעים, מידת האחריות, גיל הנפגעים, חובת ההיוועצות על לשכת עורכי הדין (כקבוע בחוק הטבות לניצולי שואה ואינו קבוע בהצעת החוק), הפירוט הקיים (בצו על פי החוק הטבות לניצולי שואה שקבע שכר טרחה מפורט לפי כל פעולה -בשונה מהצעת החוק דנן) ועוד פרמטרים רבים, שונה בין ייצוג נפגעים לפי חוק הביטוח הלאומי וחוק הטבות לניצולי שואה.

6.5. מכיוון שמספר משרדי עורכי הדין המטפל בסגמנט הטבות לניצולי שואה מצומצם וקטן באופן מהותי מהמטפלים בתחומי הביטוח הלאומי, ומכיוון שפרק הזמן שעמד לפנינו בהכנת חוות דעת זו היה מצומצם, לא היה בידינו זמן לערוך השוואה מלאה ומובהקת בין שני התחומים, כפי שערכנו להלן, בין תחום הביטוח הלאומי לתחום נפגעי תאונות הדרכים אשר גם לגביו נקבעו בדין מחירי מאקסימום.

6.6. ובכן, ישנם מקרים נוספים בתחום ייצוג עורכי דין בהם נקבעו מחירי מאקסימום על ידי המחוקק ואחד המרכזיים (בוודאי בתחומי הנזיקין), הינו המנגנון הקיים בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 אשר עשרות משרדים הפעילים בתחום זה.

6.7. להלן נציג השוואה בין מספר פרמטרים בטיפול בתיק לפי חוק הביטוח הלאומי לבין טיפול בתיק על פי החוק לפיצוי נפגעי תאונות דרכים. כמוצג בטבלה אנו רואים כי כשל גדול עשוי להיות עת המחוקק ילמד אנלוגיה מחוק מסוים בו נקבעו מחירי מאקסימום לשכר

טרחה לחוק אחר מבלי שיעמיק ויבדוק את כל הפרמטרים הרלבנטיים לעניין שכר טרחה בין שני החוקים אותם הוא משווה.

6.8. להלן מוצגים ההבדלים בין מנגנון השכר בתאונות דרכים לבין מנגנון השכר המוצע בנוגע לנפגע בעבודה והשונות הקיימת בין התחומים הללו:

הצעת החוק בעניין תאונות עבודה ביטוח לאומי	תאונות דרכים	
39% מהנכים מקבלה גמלה. הרוב 61% מקבל בין 0% - 8% נכות ואינו זכאי לגמלה (לפי נתוני הביטוח הלאומי).	99% זכייה כמעט אין מקרים ללא פיצוי	אחוזי זכייה
5 שנים	תוחלת חיים (ברוב המקרים)	תקופת חישוב ההפסד לצורך שכ"ט
מענק או קצבה (= הפסד השתכרות) בלבד.	הפסד השתכרות, כאב וסבל, הוצאות רפואיות, עזרת הזולת, הפסדי זכויות סוציאליות, הוצאות ניידות, ועוד ...	מרכיבי ההפסד לצורך שכ"ט
8%	8% ללא תביעה 11% בפשרה. 13% בפסק דין	שכר הטרחה לפי תוצאות
דמי פתיחת תיק שטרם פורטו	אין הגבלה	שכר טרחה קבוע – גלובאלי
אסור	אין הגבלה	שכר טרחה לפי שעות / לפי ישיבות
גביה נפרשת על פני 60 חודש לפי הצעת החוק. עלות מנגנון גביה.	אין קושי בגביה – שכר הטרחה משולם ישירות ע"י חברת הביטוח	גביה
לעיתים רחוקות מושתות הוצאות על המוסד לביטוח לאומי	בדרך כלל מושתות על חברות הביטוח בעת הפסד	הוצאות משפט
סטטיסטית יש להניח כי נפגע על פי חוק הביטוח הלאומי מבוגר יותר מנפגע בתאונת דרכים, בשל חלק מהנכויות על פי חוק הביטוח הלאומי אשר נגרמות בשל גיל לכן שנות תגמול פחותות יותר	סטטיסטית יש להניח כי נפגע בתאונת דרכים צעיר יותר מחלק מהנכויות על פי חוק הביטוח הלאומי אשר נגרמות בשל גיל לכן שנות תגמול רבות יותר	כללי

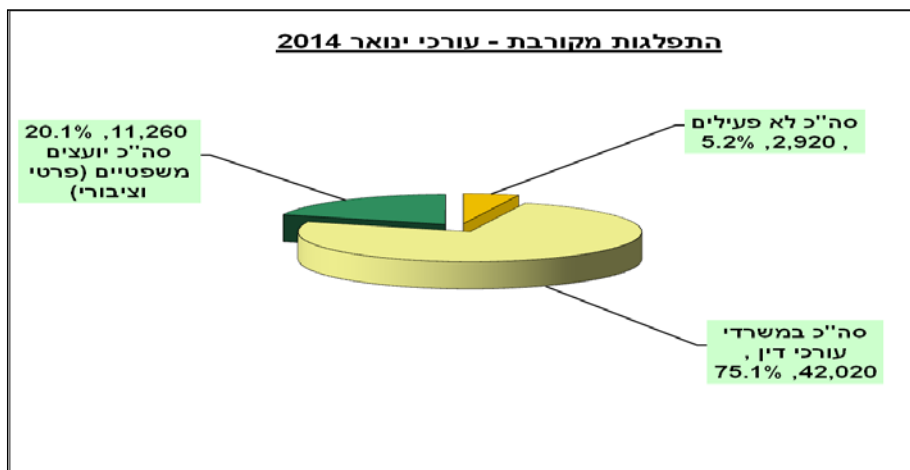
6.9. לסיכום פרק זה נקבע להלן נציג כי כשל גדול עשוי להיות עת המחוקק ילמד אנלוגיה מחוק מסוים בו נקבעו מחירי מאקסימום לשכר טרחה לחוק אחר מבלי שיעמיק ויבדוק את כל הפרמטרים הרלבנטיים לעניין שכר טרחה בין שני החוקים אותם הוא משווה.

7. פרק שביעי - סקטור עורכי הדין הינו פועל בתנאי תחרות משוכללת ושיווי משקל

כלכלי ואף בתנאי היצף של נותני שירות

- 7.1. סקטור עורכי הדין הינו הסקטור הצפוף ביותר בעולם, הפועל בתנאי היצף של עורכי דין והמביא את העוסקים בו, להתמודד בתנאי תחרות קשה, המייצרת שונות גבוהה ופגיעה מתמשכת ברמות ההשתכרות כמו גם לאבטלה (גלויה וסמויה) ושאלות הישרדות כלכלית.
- 7.2. בשנים האחרונות ומעבר להצפת המקצוע, חברו מספר תהליכים ו/או גורמים המשפיעים על רמות ההשתכרות והיבטיי התעסוקה של עורכי הדין, המשפיעים על משרדי עורכי דין ככלל ובפרט על משרדי עורכי דין אשר עיסוקם הוא תחום ייצוג משקי הבית שבקרב הללו נמצאים משרדי עורכי הדין העוסקים נזיקין ובייצוג מול המוסד לביטוח לאומי.
- 7.3. התחרות והקשיים השונים גרמו לפגיעה דרמטית ברמות התמחיר של משרדי עורכי דין ובפרט הללו המייצגים משקי בית עד להורדתם לרף היתכנות כלכלית ושיווי משקל נמוך ממנו ומטה אין היתכנות כלכלית. כך אירע בתחומי ייצוג בעולם המקרקעין, בתחום החייבים, בתחומי האישות וכיוב' וכמובן בתחומי הנזיקין לרבות בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי.
- 7.4. בפרק זה נסקור באופן קצר וממוקד את ההיבטים השונים המשפיעים על סקטור משרדי עורכי הדין, המאששים את האמור לעיל ונציג, עד כמה מתקשים משרדי עורכי דין להתנהל כלכלית ועד רמת הישרדות וזאת עוד לפני התערבות המחוקק בשוק תעריפי שכר הטרחה.
- 7.5. **סקטור עורכי הדין והתפלגותם בתחילת שנת 2014 (מקור - GLawBAL)**

- 7.5.1. בתחילתה של שנת 2014 מספר עורכי הדין בישראל, המוסמכים ומחזיקים בתעודת עורך דין הינו כ- 56,200 עורכי דין. מספר המהווה שיא עולמי הנושק למשוואה של עורך דין אחד לפחות מ- 144 תושבים בארץ ועו"ד אחד לפחות מ- 26 תושבים בגוש דן.
- 7.5.2. כמפורט בתרשים מטה, התפלגותם המקורבת של עורכי הדין הינה: כ- 42,020 עורכי דין במשרדי עורכי דין, כ- 11,260 בייעוץ המשפטי הפרטי/ציבורי וכ- 2,920 עורכי דין מחזיקים בתעודת עורך דין אך אינם פעילים ככאלו והללו בדרך כלל במשרות ניהול, רכש וכד'.

7.5.3. הגידול במהלך השנים בעורכי הדין הפעילים במשרדי עורכי הדין מוצג בטבלה מטה ומלמד על כמעט הכפלת העוסקים בתחום בשניים עשר השנים האחרונות.

	2002	2010	2011	2012	2014	
סה"כ כלל עורכי הדין במשרדים בישראל	25,400	36,500	37,650	40,100	42,020	
אחוז גידול במספר עורכי הדין במשרדים בישראל		43.70%	3.75%	6.51%	4.8%	

7.5.4. בסקטור עורכי הדין כיום, אין כל דרישה מיוחדת לתקופת הכשרה ו/או מיומנות הנדרשת מעורכי דין מעבר לרכישת התואר המשפטי ושנת התמחות. לפיכך ולמעשה כל עו"ד בוגר מוסד אקדמי או מכללה יכול לאחר שנת התמחות לייצג כל לקוח בכל נושא וערכאה.

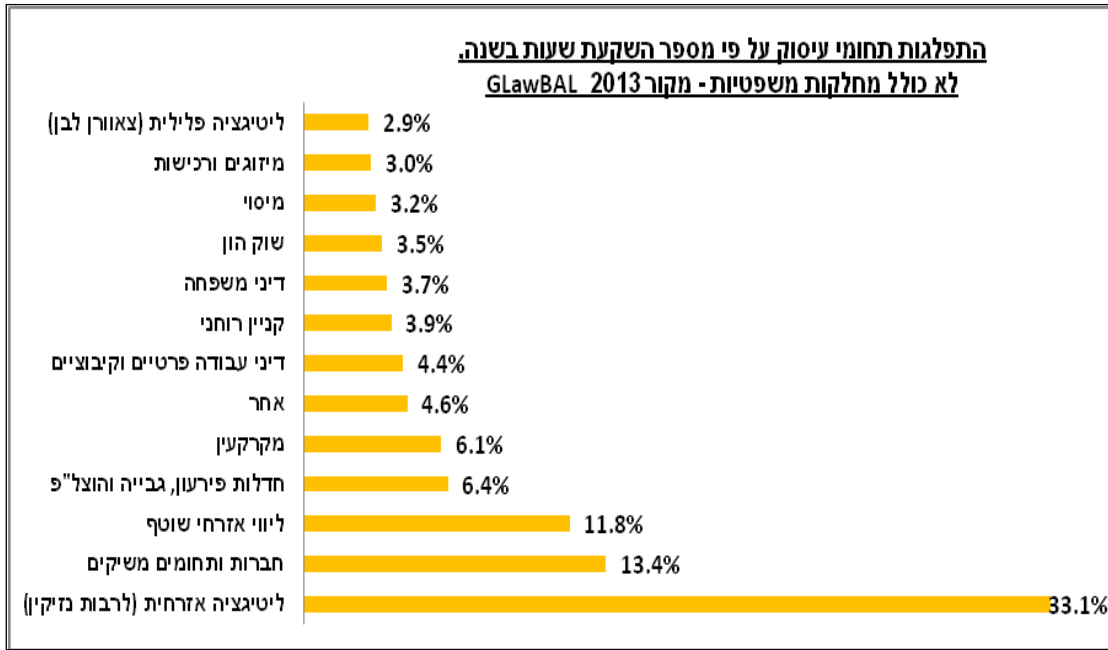
7.5.5. צירוף כמות הבוגרים ומגבלת קליטתם בשוק העבודה כשכירים, להעדר כל חסם לפתיחת משרד עורכי דין, יוצר מצב שמעל 50% מבוגרי ההתמחות פונים לפתיחת משרד עצמאי כשנכון להיום אנו משערים שמספר משרדי עורכי הדין הקיים כיום בישראל עומד על מעל 3,000 משרדי עורכי דין בהם מעורך דין אחד ועד מעל 200 עורכי דין.

7.5.6. מרביתם של משרדים אלו עוסק בסוגיות של משקי בית. משקי הבית, נוטים מצידם לפנות למשרדים אלו המציגים מיצוב יחסית נמוך וביחס אליהם קיימת גמישות רבה במחיר (להבדיל ממשרדים הנותנים שירות ללקוחות מסחריים).

7.6. התפלגות תחומי עיסוק עורכי הדין בישראל (מקור - GLawBAL)

7.6.1. להלן התפלגות תחומי העיסוק של עורכי הדין במשרדים בשעות שנתיות ובאחוזים בתום 2013. הערכים מחושבים לפי דרגת יעילות של 85% מפוטנציאל השעות הכולל בסקטור.

התפלגות תחומים משרדי עורכי דין בישראל – 2013		
אחוזים	שעות שנתיות אפקטיביות	
33.1%	20,261,927	ליטיגציה אזרחית (לרבות נזיקין)
13.4%	8,202,714	חברות ותחומים משיקים
11.8%	7,223,285	ליווי אזרחי שוטף
3.5%	2,142,500	שוק הון
6.1%	3,734,071	מקרקעין
4.4%	2,693,428	דיני עבודה פרטיים וקיבוציים
3.9%	2,387,357	קניין רוחני
6.4%	3,917,714	חדלות פירעון, גבייה והוצל"פ
3.0%	1,836,428	מיזוגים ורכישות
3.2%	1,958,857	מיסוי
2.9%	1,775,214	ליטיגציה פלילית (צאווין לבן)
3.7%	2,264,928	דיני משפחה
4.6%	2,815,857	אחר
100.0%	61,214,280	לפי 40,550 עורכי דין והנחת יעילות 85%

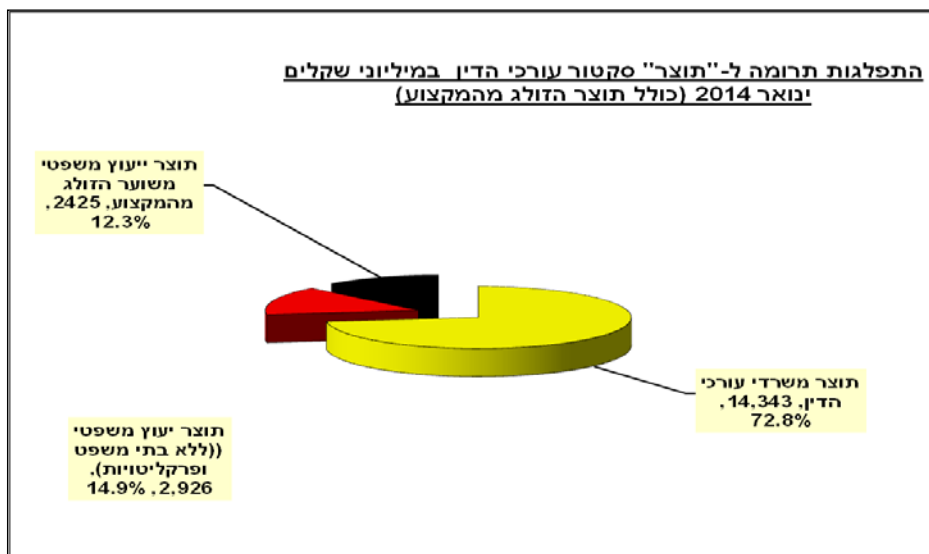

7.6.2. אנו רואים ששליש מכלל תחומי העיסוק של עורכי הדין עוסק בליטיגציה אזרחית על גווניה השונים שתחום הנזיקין (לרבות ייצוג מול המוסד לביטוח לאומי) כלול בה.

7.6.3. בהצגה זו יש ללמד שמשרדי עורכי הדין העוסקים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי פועלים בסגמנט התמחותי בו פועלים למעשה שליש ממתחריהם (מעל 14,000 עורכי דין) על הרלבנטיות של נתון זה למידת התחרות עימה מתמודדים משרדים אלו.

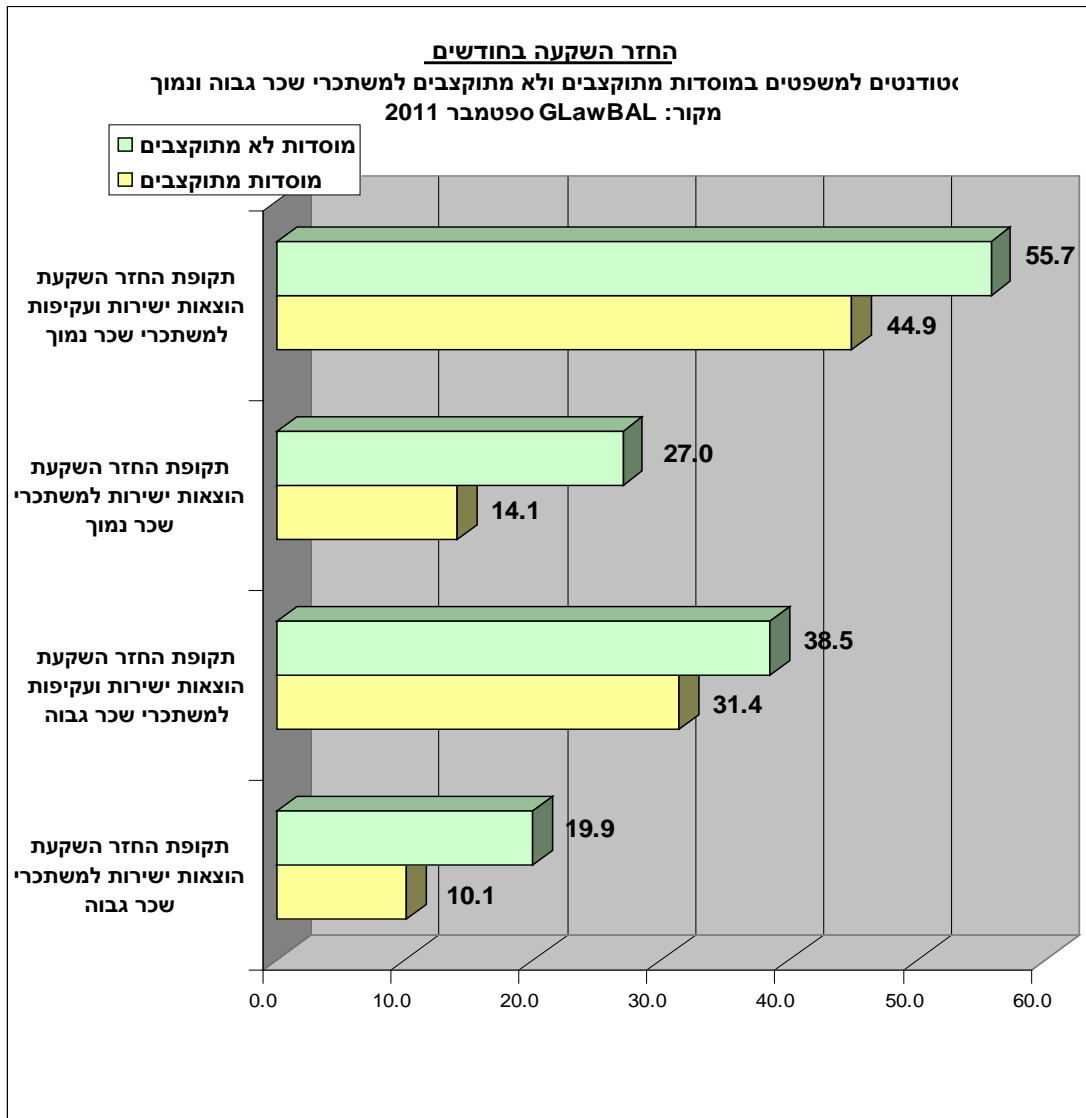
7.7. תוצר סקטור עורכי הדין וזליגת עבודה מהמקצוע (מקור - GLawBAL)

7.7.1. התוצר השנתי במשרדי עורכי דין, הינו מעל 14.3 מיליארד ₪. התוצר במחלקות המשפטיות הפרטיות והציבוריות הינו מעל 2.9 מיליארד שקלים.

- 7.7.2. בנסף כ- 2.4 מיליארד שקלים בשנה "זולגים" מהכנסות סקטור עורכי הדין אשר ייחוד מקצועו נקבע בדין (סעיף 20 לחוק לשכת עורכי הדין תשכ"א 1961) לגורמים הבאים :
- 7.7.2.1. פרופסיות אחרות שמציבות דריסת רגל בתחום הייצוג המשפטי כגון יועצי מס, רואי חשבון ועיתים אף שמאיים וכיוב'.
- 7.7.2.2. ארגונים עסקיים שונים ו/או מתווכים למיניהם שמייצגים בתחומי הנשייה והחוב, בתחומי הנזיקין, בתחומי המקרקעין וכיוב'.
- 7.7.2.3. עורכי דין זרים אשר הותר להם לפעול בארץ החל מחודש יוני 2012 בכפוף לתנאים הקבועים בדין.
- 7.7.2.4. התקדמות הטכנולוגיה ורשת האינטרנט והרשתות החברתיות, הפכו את הידע המשפטי והמוצרים המשפטיים לזמינים, שיתופיים וזולים.
- 7.7.2.5. "המאכערים" השונים המסדירים זכויות משפטיות שונות, שברגיל הינן נשוא להתדיינות משפטית ו/או וליווי של עורך דין.
- 7.7.3. לפיכך, בנסף לקשיים האינהרנטיים הקיימים לעורכי הדין בישראל, מעצם הצפת המקצוע והתחרות העזה, הינם נדרשים להתחרות עם גורמים נוספים אשר נוגסים מנתח השוק ופוטנציאל ההשתכרות של עורכי הדין.
- 7.7.4. עניין זה נכון שבעתיים בקרב משרדי עורכי הדין העוסקים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי, בעת בה מתחרים בהם גופים מסחריים (אשר בדרך כלל מאוגדים כחברות בע"מ), אשר לכאורה עוסקים בייצוג אותו נתח של לקוחות אך עושים זאת ללא הכשרה מקצועית פרופסיונאלית ובשונות גדולה של אחריות והוצאות המפורטת בניירות העמדה אשר הוגשו בעניין זה על ידי לשכת עורכי הדין וחלקה אף מוצאת ביטוי בחוות דעת זו.
- 7.7.5. בנסף לכך, כללי אתיקה ורגולציה שונים מחילים על משרדי עורכי חסמים נוספים המקשים עליהם את התחרות בגופים הפטורים מחסמים אלו. בין הללו אופי התאגדות עורכי הדין המייחס להם אחריות אישית ואוסר עליהם להתאגד כחברות בעירבון מוגבל (כמופע ההתאגדות של מייצגים אחרים), כללי אתיקה מחמירים ככלל ובתחומי השיווק בפרט וכיוב'.
- 7.8. החזר השקעה מלימודי משפטים (מקור - GLawBAL)**
- 7.8.1. מקצוע עריכת הדין הינו פרופסיה נרכשת על פי דין במשך שנים רבות, בהן נדרש עורך הדין להוצאות גבוהות מאוד שהחזר ההשקעה עשוי לארוך שנים.
- 7.8.2. מרבית המוסמכים רוכשים השכלתם במסגרת מוסדות חוץ אקדמאיים לא מסובסדים ובהתאמה מוצאים עצמם משלמים שכר לימוד כפול ומשולש. כך מוצא עצמו עורך הדין משיב הלוואות לבנקים או להוריו בממוצע במשך מספר שנים בתחילת הקריירה שלו.
- 7.8.3. בטבלה ובגרף שבהמשך מוצגים נתוני מחקר שנערך על ידינו, במסגרתו מוצגים תקופות החזר ההשקעה של עורכי דין ביחס לשנות הלימוד המושקעות על ידם.

החזר השקעה לפי שכר נטו גבוה		
<u>מוסדות לא מתוקצבים</u>	<u>מוסדות מתוקצבים</u>	
140,011	60,757	עלות הכשרה כולל הוצאות ישירות בלבד (ראה לעיל)
72,000	72,000	שכר נטו ממוצע גבוה לתקופת ההתמחות
68,011	0	יתרה להחזר ההשקעה
8,575	8,575	שכר נטו ממוצע לאחר ההתמחות - גבוה (בממוצע לחודש)
7.9	0	תקופת החזר נוספת (בחודשים) הוצאות ישירות בלבד
19.9	10.1	תקופת החזר כוללת בחודשים של הוצאות ישירות בלבד
367,336	288,082	עלות הכשרה כולל הוצאות ישירות, מימון ועקיפות (ראה לעיל)
72,000	72,000	שכר נטו ממוצע גבוה לתקופת ההתמחות
295,336	216,082	יתרה להחזר ההשקעה
11,151	11,151	שכר נטו ממוצע שנתיים לאחר התמחות - גבוה (חודשי)
38.5	31.4	תקופת החזר כוללת בחודשים של הוצאות ישירות ועקיפות
החזר השקעה לפי שכר נטו נמוך		
<u>מוסדות לא מתוקצבים</u>	<u>מוסדות מתוקצבים</u>	
140,011	60,757	עלות הכשרה כולל הוצאות ישירות בלבד (ראה לעיל)
48,000	48,000	שכר נטו ממוצע נמוך לתקופת ההתמחות
92,011	12,757	יתרה להחזר ההשקעה
6,139	6,078	שכר נטו לאחר ההתמחות - נמוך (בממוצע לחודש)
15.0	2.1	תקופת החזר נוספת (בחודשים) לאחר ההתמחות
27.0	14.1	תקופת החזר כוללת בחודשים של הוצאות ישירות בלבד
367,336	288,082	עלות הכשרה כולל הוצאות ישירות, מימון ועקיפות (ראה לעיל)
48,000	48,000	שכר נטו ממוצע נמוך לתקופת ההתמחות
319,336	240,082	יתרה להחזר ההשקעה
7,303	7,303	שכר נטו ממוצע שלוש שנים לאחר התמחות - נמוך (חודשי)
55.7	44.9	תקופת החזר כוללת בחודשים של הוצאות ישירות ועקיפות

7.9 בעיות הגבייה בסקטור עורכי הדין בכלל ובתחום ייצוג מול הביטוח הלאומי בפרט

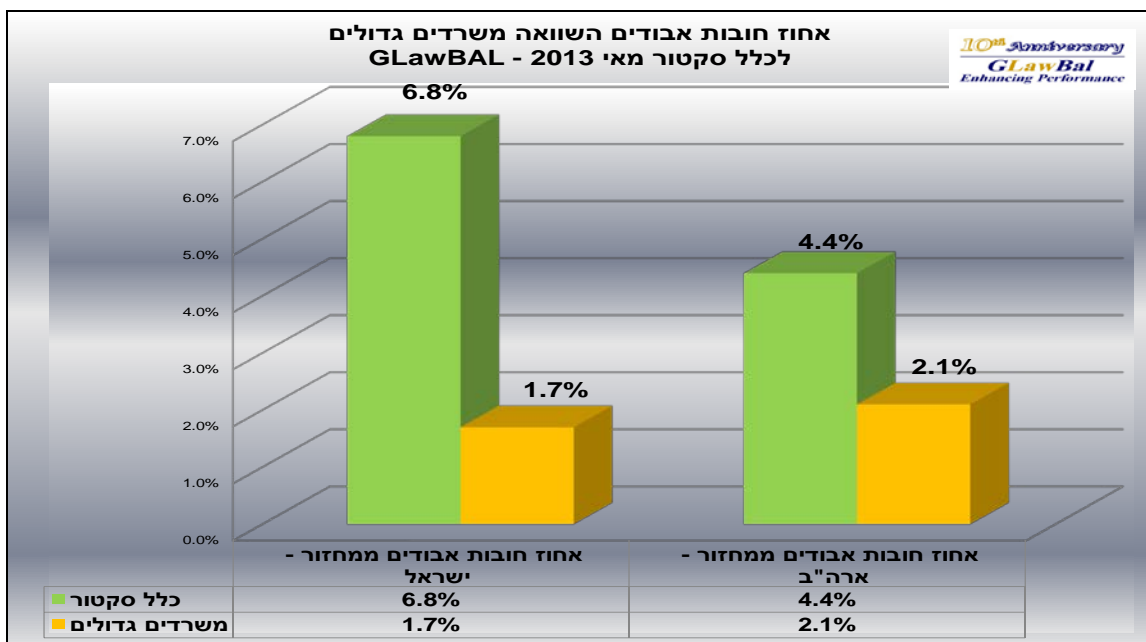
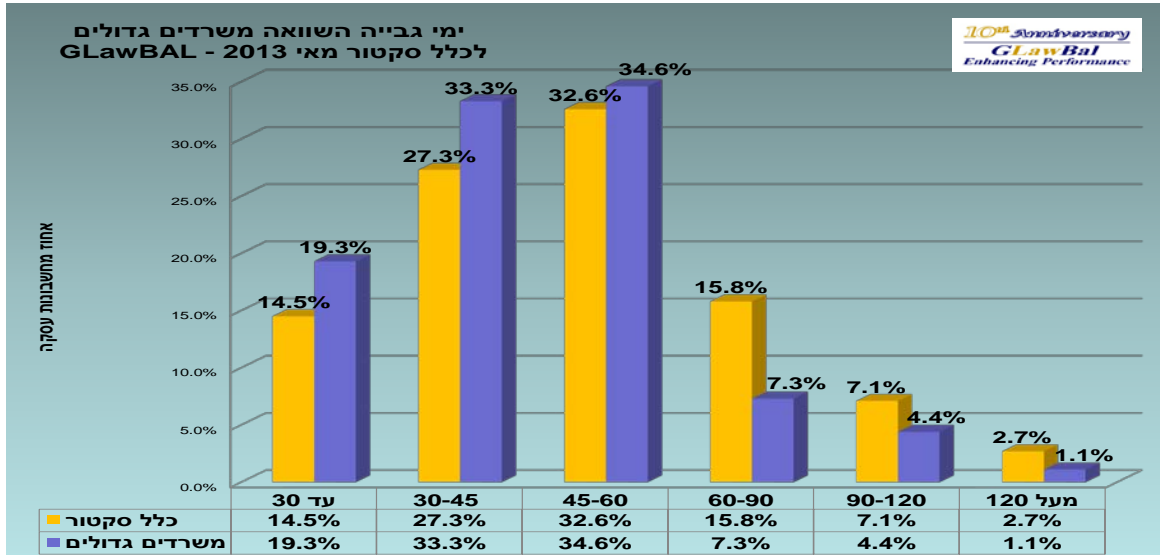
7.9.1 בעיות מוסר התשלומים והגבייה אינן פוסחות על סקטור עורכי הדין.

7.9.2 על ימי הגבייה/אשראי הקיימים בסקטור ניתן ללמוד מהגרף המופיע בהמשך המלמד על

פריסת תקופת הגבייה של חודשים רבים נושא המוסיף למעשה היבטיי מימון ומינוף למשרדי עורכי הדין. בתחום הייצוג כנגד הביטוח הלאומי נשוא זה מתחדד מול היבטיי המימון והתזרים המנותחים בחוות הדעת בפרק החמישי, פועל יוצא של מנגנון התמחיר הנוהג בתיקים אלו.

7.9.3 אשר לחובות אבודים נפנה לתרשים בהמשך המלמד על ממוצע כלל סקטוריאלי של 6.8%

אם כי ישנם משרדים החווים בעיות גבייה של עד 9% ויותר.

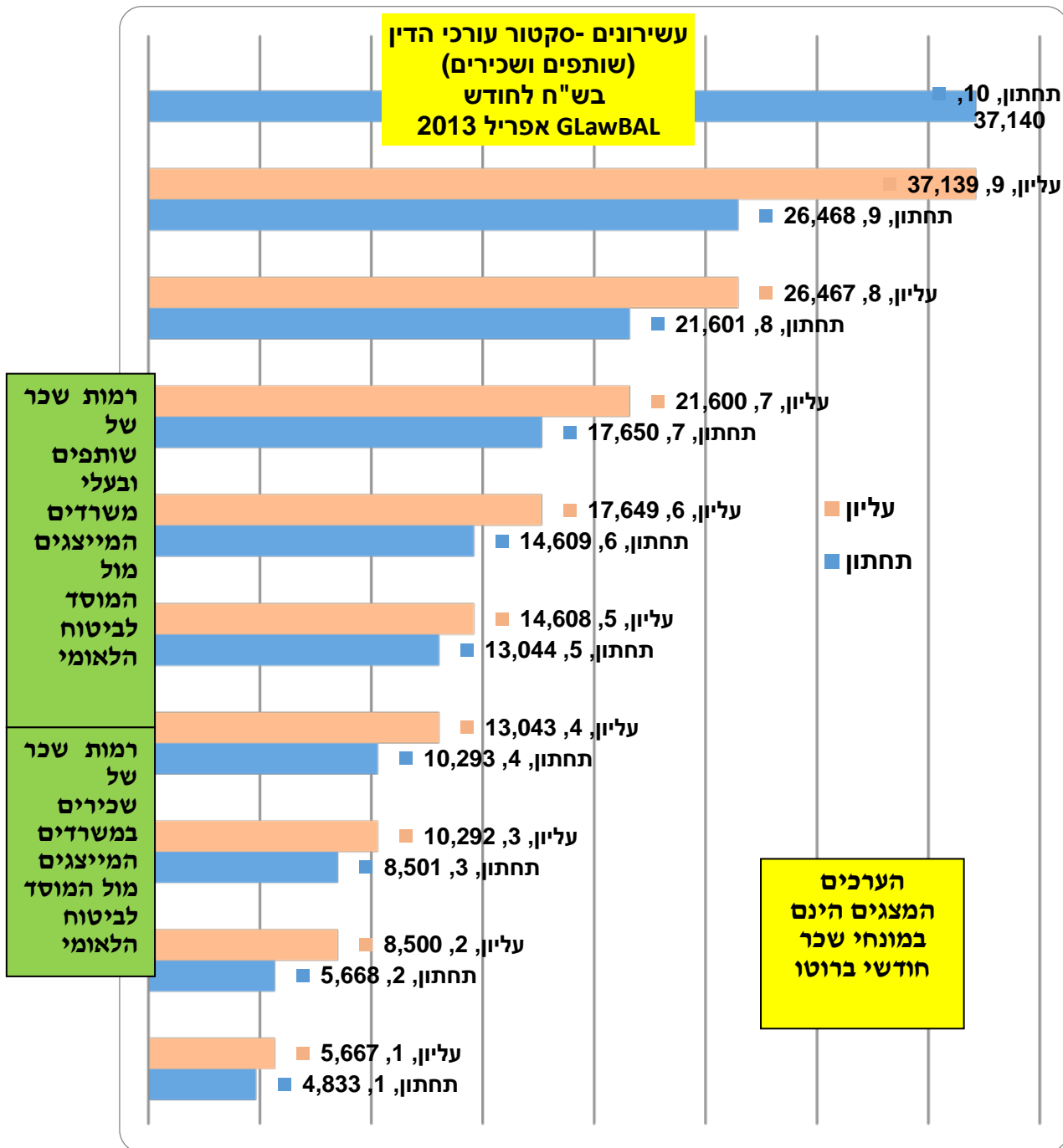

7.10. לסיכום פרק זה, כבר בהצגה סקטור עורכי הדין בישראל על הפיזור, השונות, החסמים והקשיים הקיימים בו, יש כדי ללמד על הקושי הקיים לעורכי דין להתמודד עם מספר עורכי הדין המציף את מקצוע עריכת הדין וגורמים אחרים המשיגים את גבול המקצוע וכן על היותו של שוק עורכי הדין בעודף היצע על ביקוש לשירות משפטי ובו תמחיר משוכלל, בעיות גבייה וכיוב', עד כדי ירידה לסף ההיתכנות הכלכלית ושאלות של אבטלה ושרידות כלכלית וזאת עוד לפני התערבות המחוקק. זו הסביבה התחרותית המורכבת בה פועלים משרדי עורכי הדין בכלל ובסביבה תחרותית מורכבת אף יותר בה פועלים משרדי עורכי הדין המתמחים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי.

8. פרק שמיני – השתכרות עורכי הדין העוסקים בייצוג מול הביטוח הלאומי ביחס

להשתכרות עורכי דין בישראל

8.1. רמות ההשתכרות בסקטור עורכי הדין בעשירונים מוצגות להלן. בשל השונות באופן ההשתכרות (שכירים מזה ועוסקים/חברות מזה) הניתוח מוצג במונחי שכר ברוטו לחודש.

עשירון	רף תחתון	רף עליון	וּתק	משרדים (ראה פירוט בהמשך)	ייעוץ משפטי (ראה בהמשך)
1	4,833	5,667	צעירים עד שנתיים	משרדים קטנים בעיקר בפריפריה	
2	5,668	8,500	צעירים עד שנתיים ומעט וותק ביניים	משרדים קטנים	צעירים בייעוץ המשפטי הציבורי ומעט בייעוץ הפרטי
3	8,501	10,292	צעירים עד שנתיים, וותק ביניים	משרדים קטנים ובינוניים	צעירים/וותק ביניים בייעוץ המשפטי הציבורי וצעירים בייעוץ המשפטי הפרטי
4	10,293	13,043	צעירים עד שנתיים, וותק ביניים	משרדים קטנים ובינוניים ומעט גדולים	וותק ביניים בייעוץ המשפטי הציבורי, צעירים ומעט וותק ביניים בייעוץ המשפטי הפרטי
5	13,044	14,608	מעט צעירים וותק ביניים מעט שותפי חוזה ושותפים	משרדים קטנים ובינוניים ומעט גדולים	וותק ביניים בייעוץ המשפטי הציבורי, צעירים/ וותק ביניים בייעוץ המשפטי הפרטי
6	14,609	17,649	וותק ביניים, בכירים, שותפי חוזה ושותפים	משרדים קטנים ובינוניים ומעט גדולים ובוטיקים	וותק ביניים בייעוץ המשפטי הציבורי שאינם מנהלים, מעט צעירים/ וותק ביניים בייעוץ המשפטי הפרטי
7	17,650	21,600	וותק ביניים, בכירים שותפי חוזה ושותפים	משרדים קטנים ובינוניים וגדולים ובוטיקים	וותק ביניים וותיקים בייעוץ המשפטי הציבורי חלקם מנהלים, וותק ביניים בייעוץ המשפטי הפרטי ויועמשי"ם של חברות קטנות
8	21,601	26,467	בכירים שותפי חוזה ושותפים	משרדים קטנים ובינוניים וגדולים ובוטיקים	וותיקים ומנהלים בייעוץ המשפטי הציבורי, וותק ביניים ובכיר בייעוץ המשפטי הפרטי ויועמשי"ם של חברות קטנות ובינוניות
9	26,468	37,139	בכירים שותפי חוזה ושותפים	משרדים קטנים ובינוניים וגדולים ובוטיקים	בכירים ומנהלים בייעוץ המשפטי הציבורי, בכירים בייעוץ המשפטי הפרטי ויועמשי"ם של חברות קטנות ובינוניות
10	37,140	ומעלה	בכירים ושותפים	משרדים בינוניים וגדולים ובוטיקים	כמה עשרות מנהלים בייעוץ המשפטי הציבורי, יועמשי"ם של חברות בינוניות וגדולות

8.2. ניתוח העשירוניים מלמדנו על השונות הרבה ומצבם של הפועלים בסקטור משרדי עורכי הדין ולהלן ננתח את העשירוניים :

8.2.1. בעשירון התחתון נמצא את הרוב התחתון "והאומלל" ביותר בסקטור שרובו המכריע הינו עורכי דין צעירים במשרדים קטנים שכמעט כולם בפריפריה. עשירון זה הינו תמונת המראה המובהקת ביותר של התחרות המאוד קשה הקיימת בסקטור. שכרו של עשירון זה מתחיל מעט מעל שכר המינימום 4,833 ₪ ברוטו לחודש ועד 5,667 ₪ ברוטו לחודש.

8.2.2. גם ערכי ההשתכרות בעשירון השני נמוכים יחסית ונעים בין 5,668 ₪ ברוטו לחודש ועד 8,500 ₪ לחודש. לעשירון זה מצטרפים כבר כמעט כל עורכי הצעירים במשרדים הקטנים במרכז ובפריפריה ומעט מחבריהם הותיקים יותר במשרדים הקטנים, חלק לא מבוטל מהשכירים הצעירים בייעוץ המשפטי של הסקטור הציבורי ואף חלק מהשכירים הצעירים בייעוץ המשפטי בסקטור הפרטי אך בעיקר בחברות קטנות. בעשירון זה אנו מוצאים גם שותפים צעירים מאוד (שותפי חוזה או תיקים) במשרדים קטנים מאוד ובעיקר בפריפריה. **לעשירון זה ועד העשירון הרביעי משתייכים מרבית עורכי הדין המועסקים כשכירים במשרדי עורכי הדין העוסקים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי.**

8.2.3. צירוף העשירון השלישי, המתחיל ברף תחתון של 8,501 ₪ לחודש, מביאנו כמעט לשליש מעורכי הדין הפעילים בסקטור והללו משתכרים מתחת ל- 10,292 ₪. לעשירון זה מצטרפים כבר כל עורכי הצעירים במשרדי עורכי הדין הקטנים בכל הארץ וגם רבים בוותק של עד 4 ו- 5 שנים. כאן כבר יהיו חלק מעורכי הדין הצעירים מאוד במשרדים הבינוניים, כמו כן כל השכירים הצעירים בייעוץ המשפטי של הסקטור הציבורי ואף כאלו ותיקים יותר בוותק של 2-3 שנים. שכירים צעירים בייעוץ המשפטי בסקטור הפרטי בחברות קטנות ואף מעט בחברות בינוניות וכן עוד שותפי חוזה ושותפי תיקים צעירים מאוד במשרדים קטנים.

8.2.4. הרף העליון של העשירון הרביעי הינו 13,043. לעשירון זה מצטרפים מרבית עורכי הדין בוותק הביניים במשרדים הקטנים בפריפריה ואף במרכז. עורכי דין צעירים במשרדים הבינוניים ועורכי דין צעירים מאוד במשרדים הגדולים והבוטיקים. כאן יימנו מרבית עורכי הדין השכירים בוותק של 2-3 שנים שאינם מנהלים, בסקטור הציבורי. עוד כמעט כל השכירים הצעירים בייעוץ המשפטי בסקטור הפרטי ויותר שכירים בוותק 2-4. וכן בעשירון זה נמצא עוד שותפים צעירים במשרדים קטנים אשר בקבוצה זו כבר נראה גם שותפי הון בעלי משרדים קטנים אשר למרות הקמת משרד ונטילת כל הסיכונים נשארים בסוף החודש עם ערכי שכר שאינם עולים על כ- 13,000 ₪ לחודש. **לעשירון זה ועד העשירון השביעי מרבית השותפים ובעלי המשרדים העוסקים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי.**

8.2.5. הרף התחתון בעשירון החמישי הינו 13,043 ₪ ברוטו לחודש והרף העליון הינו 14,608 ₪ שהינו גם השכר החציוני של הסקטור שלמעשה כ- 25,200 עורכי דין משתכרים מעליו. גם

אם שכר חציוני זה גבוה מעל פי שתיים מהשכר החציוני בכלל האוכלוסייה (כ- 6,500 ₪) ובכ- 60% מעל השכר הממוצע במשק (כ- 9,100 ₪), יש לזכור כי ההשוואה לממוצע כלל האוכלוסייה לא במקומה, שכן עו"ד רוכש השכלתו בשנות לימוד רבות שבגינן גם קיים החזר השקעה. לעשירון זה הצטרפו כמעט כל עורכי הדין בוותק הביניים במשרדי עורכי הדין הקטנים בכל הארץ. עורכי דין בוותק של 2-4 במשרדים הבינוניים ואף כמעט כל עורכי הדין הצעירים ביותר במשרדים הגדולים והבוטיקים היוקרתיים. כאן גם עורכי דין ותיקים יותר בוותק של 3-5 שנים שאינם מנהלים, בסקטור הציבורי ואף מנהלים זוטרים בסקטור הציבורי. כאן שכירים ותיקים יותר בייעוץ המשפטי הפרטי בשנים 3-5. ובקבוצה זו כבר אנו נראה עוד שותפי חוזה במשרדים קטנים גם יותר שותפי הון בעלי משרדים קטנים גם במרכז.

8.2.6 הרף העליון בעשירון השישי מתרחק כבר ל- 17,649 ₪ לחודש. בשערי עשירון זה מצטרפים כמעט כל עורכי הדין הבכירים במשרדים קטנים, עורכי דין בוותק של 3-5 שנים במשרדים בינוניים ואף בחלק מהגדולים. שכירים יותר ותיקים בסקטור הציבורי ואף מנהלים זוטרים, שכירים בוותק של 4-6 בייעוץ המשפטי של הסקטור הפרטי שאינם מנהלים ואף מעט יועצים משפטיים של חברות קטנות ביותר ובעיקר בסגמנטים תעשייתיים בהם משולם ליועצים משפטיים, שכר נמוך. בקבוצה זו עוד ועוד שותפים במשרדים קטנים ואף בעלים של משרדים קטנים, אשר עיסוקם המרכזי הינו מתן שירות מגוון למשקי הבית.

8.2.7 המשרע בעשירון השביעי נע בין 17,650 ₪ ברוטו ל- 21,600 ₪ וכולל שכירים בוותק הביניים ויותר במשרדים בינוניים וגדולים ובוטיקים שונים בשנת וותק של 4-6. שכירים ותיקים יותר בסקטור הציבורי שאינם מנהלים בשנות וותק של 4-7 וגם מנהלים אך מרביתם זוטרים. לכאן יצטרפו שכירים בוותק ביניים בסקטור הפרטי ועוד יועצים משפטיים של חברות קטנות וכמובן עוד בעלי משרדים/שותפים במשרדים קטנים הן בפריפריה והן במרכז.

8.2.8 הרף העליון של העשירון השמיני הינו 26,467 ₪. בעשירון זה כמעט ואין שכירים במשרדים קטנים או שכירים צעירים, או בוותק הביניים, בייעוץ המשפטי של הסקטור הפרטי ושאינם מנהלים גם אם זוטרים. בעשירון זה שכירים בכירים טרם השותפות במשרדים בינוניים וגדולים ובוטיקים שונים ומספר קטן של שותפי חוזה במשרדים אלו. כאן כבר פרקליטים ועורכי דין בכירים בייעוץ המשפטי הציבורי בתפקידי ניהול יותר זוטרים. כאן מנהלי תחומים ומחלקות בייעוץ המשפטי הפרטי בחברות ביניים ויועצים משפטיים בחברות קטנות. בקבוצה זו נוכחות דומיננטית של בעלי משרדים קטנים אשר תמהיל לקוחותיהם כולל גם משקי בית וגם לקוחות מסחריים קטנים או בוטיקים שאינם ייחודיים או יוקרתיים.

8.2.9 הרף העליון של העשירון התשיעי הינו 37,139 ₪. בעשירון מעט שכירים ותיקים במשרדים בינוניים וגדולים אשר טרם הפכו לשותפים. כאן יהיו מרבית הבכירים והמנהלים בייעוץ המשפטי הציבורי. עוד נמנה בעשירון זה שכירים מנהלים בייעוץ המשפטי הפרטי של חברות גדולות ויועצים משפטיים של חברות קטנות בתחומים מצליחים, או חברות ביניים. בעשירון זה רבים משותפי החוזה ומעט שותפי הון זוטרים במשרדים הבינוניים ובעלי משרדים קטנים בעל אפיון יותר מסחרי או מיוחד מחבריהם בעשירון השמיני.

8.2.10 העשירון העשירי והעליון הינו בשונות גדולה ומתחיל בשכר של 37,140 ₪ לחודש. בעשירון זה נמצאים כל שאר 5,050 עורכי הדין אשר לא נמנו בעשירוני הקודמים. בעשירון זה, למעט חריגים מיוחדים, אין שכירים במשרדי עורכי דין, ישנם כמה עשרות פרקליטים ויועצים משפטיים בסקטור הציבורי וכמה מאות יועצים משפטיים ראשיים או סגניהם בסקטור הפרטי. עשירון זה מכיל את כל יתרת שותפי החוזה במשרדים הגדולים והבוטיקים ולמעשה את כל שאר השותפים אך בשונות גדולה מאוד ביניהם.

8.3 אם כן מרבית השכירים המועסקים במשרדי עורכי הדין המייצגים מול המוסד לביטוח לאומי, ימצאו בעשירון השני עד הרביעי (בהתאם לרמות הוותק שלהם) ומרבית בעלי המשרדים ימצאו בעשירון הרביעי עד השביעי. ויודגש אם כן, מרבית בעלי המשרדים בתחום זה אשר נוטלים סיכונים רבים בהקמת עסק על כל המשתמע מכך מוצאים עצמם משתכרים שכר במונחי ברוטו העומד על 13,000 עד כ- 22,000 ₪ ברוטו לחודש. מעטים שבהם ובפרט הללו אשר במשרדים מתנהלים תיקי נזיקין נוספים עתירי הכנסה (כגון חלק מתיקי נזקי גוף ברשלנות רפואית משתכרים שכר גבוה יותר ונמצאים בעשירוני גבוהים יותר).

8.4 פרק זה אם כן מדגים בפנינו כי גם ברמת רמות ההשתכרות של השותפים ובעלי המשרדים, התחרות המשוכללת הקיימת בסקטור וקשיים וחסמים נוספים, מציבים את עורכי הדין העוסקים בתחום ייצוג מול המוסד לביטוח לאומי ברמות ההשתכרות ומשיכת רווחים נמוכות וככל שהללו מעט גבוהות יותר יחסית, הדבר נובע מתחומי עיסוק אחרים הקיימים במשרדים אלו ובפרט תחום נזקי הגוף (בעיקר רשלנות רפואית).

9. פרק תשיעי- על התערבות המחוקק בשוק בו תחרות משוכללת ושיווי משקל כלכלי

9.1. כללי

- 9.1.1. מטרתו של פרק זה הינה לסקור, בקצרה, אימתי קיימים תנאים להתערבות המחוקק בשוק כלכלי והאם תנאים אלו מתקיימים במקרה דנן של שוק המחירים בתחום משרדי עורכי הדין בכלל והייצוג מול המוסד לביטוח לאומי בפרט.
- 9.1.2. כמפורט בפרק השביעי, סקטור עורכי הדין נמצא בתנאי היצף של היצע נותני שירות משפטי ביחס לביקוש ובו קשיים וחסמים המייצרים לעוסקים בו קשיים כלכליים ואחרים ברמת ההכנסה וההשתכרות, המביאים את חלקם גם כך לסף ההיתכנות הכלכלית.
- 9.1.3. מהכלל אל הפרט, הצגנו בפרקים החמישי והשמיני, כי מיצובם וביצועיהם של העוסקים בתחום ייצוג מול הביטוח הלאומי גם נמצא בתחום הנמוך של ביצועי משרדי עורכי הדין בסקטור, גם חווה ומושפע מהתנאים הכלליים הקיימים בסקטור כגון בעיות תחרות, מיצוב מוסר תשלומים וגבייה וכד' וגם נחשף לפרמיית סיכון מימונית ותזרימית עקב מנגנון שכר הטרחה על בסיס הצלחה הנוהג בתחום זה.
- 9.1.4. זו הסביבה התחרותית המורכבת בה פועלים משרדי עורכי הדין בכלל ובסביבה תחרותית ומורכבת אף יותר בה פועלים משרדי עורכי הדין המתמחים בייצוג מול המוסד לביטוח לאומי. לפיכך שוק בו מודגמים נתונים דלעיל אינו השוק הרלבנטי להתערבות המחוקק בעולם התמחיר שכן כוחות השוק הם המנהלים אותו.
- 9.1.5. במאמר מוסגר נציין כי קיימים קולות בקרב העוסקים במקצוע ומחוצה לו לרבות, במסדרונות בית המחוקקים, דווקא להתערבות המחוקק בצמצום השוק והעוסקים בו בשל הבעיות המוצגות בחוות דעת זו. כמובן שאין מטרתה של חוות דעת זו לדון בעניין זה וההשלכות הקיימות לו ביחס לחופש העיסוק וכיוב'.
- 9.1.6. לפיכך, בשוק בו תחרות משוכללת ושיווי משקל כלכלי אין כל סיבה להתערבות המחוקק שכן חוקי השוק הם אלו המכתיבים את התנהלות השוק. מקום בו המחוקק מתערב נוצרת פגיעה למעשה בשני הצדדים בצד היצרנים אשר בשל היתכנות כלכלית מפסיק לתת שירות או מוריד דרמטית את איכותו ובצד הצרכנים אשר מספר נותני השירות העומד לפניהם מתמעט ואיכות השירות יורדת.
- 9.1.7. עניין זה נכון שבעתיים עת עוסקים אנו במתן שירות פרופסיונאלי שמטרתו לייצג את אינטרס היחיד כאשר איכות השירות הינה המפתח להצלחה בייצוג הזכויות.

9.2. התנאים להתקיימותה של תחרות משוכללת

- 9.2.1. נבחן אם כן מתי מתקיימים תנאים לתחרות משוכללת בשוק של יצרנים וצרכנים ולאור האמור בחוות דעת זו האם הללו מתקיימים בסקטור עורכי הדין.
- 9.2.2. לשם בחינה האם שוק מצוי בתחרות משוכללת צריכים להתקיים מספר תנאים בסיסיים:

9.2.2.1 מספר רב של מוכרים (יצרנים) ומספר רב של קונים (צרכנים) – ראה בפרקים קודמים כי סקטור עורכי הדין (היצרנים) הינו הצפוף בעולם, כאשר תחום הליטיגציה האזרחית הינו המרכזי שבו ופועלים בו כשליש מעורכי הדין בישראל (כ- 14,000 עורכי דין). מהצד השני (צד הצרכנים), נשוא השירות הנסקר בחוות דעת זו הינו ייצוג מול המוסד לביטוח לאומי של נפגעים בעבודה או בנכות, קרי פיזורם של אלו בכל אוכלוסיית משקי הבית בישראל ו/או בקרב האוכלוסייה העובדת.

9.2.2.2 העדר שיתוף פעולה בין היצרנים או בין הצרכנים – בהמשך לאמור לעיל כמוצג בסעיף, מספר נותני השירות בקרב עורכי הדין מזה ומספר הצרכנים מזה מקיים גם תנאי זה. השונות הקיימת בין המשרדים ביחס למודל וגובה תמחיר השירות נשוא חוות דעת זו בוודאי שאינו מלמד על תיאום מחירים בין נותני השירות כמו גם צרכניו.

9.2.2.3 הומוגניות כלכלית של המוצרים – השירות נשוא חוות דעת זו (ייצוג מול המוסד לביטוח לאומי) מקיים גם תנאי זה. התועלות המתקיימות לקהל הצרכנים הינן תועלות הומוגניות הנבדלות זו מזו רק בערך וגובה התועלת בשל סוג ומידת הפגיעה/הנכות של הצרכן מזה ואיכות ייצוג זכויותיו בפני המוסד לביטוח לאומי.

9.2.2.4 אינפורמציה מלאה (מחירים) וניידות מלאה של המוצרים – הרגישות הרבה של הצרכן לשירות נשוא חוות דעת זו כנלמד בפרק החמישי, כמו גם תהליכי הבדיקה אותם מנהלים נפגעים מול משרדי עורכי דין שונים טרם הינם בוחרים בנותן השירות וכן גם העובדה שבמקרים לא מעט הם בוחרים להפסיק מתן שירות מנותן שירות אחד ומעבר לאחר מלמדים על מידע מלא ביחס למחיר וניידות מלאה.

9.2.2.5 יכולת התקשרות מושלמת והיעדר התערבות חיצונית – ההתקשרות בין נותן השירות נשוא חוות דעת זו ומקבל השירות הינה בחופש מלא בין שני הצדדים לאחר משא ומתן שהם מנהלים ביניהם במידע מלא. אין כל הסכם אחיד או מנגנון שכר טרחה מומלץ על ידי גוף כלשהו ולפיכך מתקיים גם תנאי זה.

9.3 מתי המחוקק כן מתערב בשוק כלכלי והאם הוא עושה כד בשוק המצוי בשיווי משקל כלכלי ובתחרות משוכללת?

9.3.1 התערבות של המחוקק בשוק מהווה הפרה של התנאים התחרותיים ומשנה את שיווי המשקל ששורר בשוק. מחוקקים מתערבים בשווקים באמצעות מסי קניה, סובסידיות, מחיר מקסימום, שכר מינימום ועוד.

9.3.2 בעיקרון ניתן לחלק את מטרת התערבות המחוקק לשלוש עיקריות:

9.3.2.1 הכנסות לממשלה (גביית מיסים) - מטרה זו אינה רלבנטית לחוות דעת זו.

9.3.2.2 סיוע ליצרנים (סובסידיה) - מטרה זו אינה רלבנטית לחוות דעת זו.

9.3.2.3 מטרות חברתיות - כגון הנגשת שירות, שוויון במחיר השירות – ייתכן כי בהתערבותו במקרה דנן, המחוקק מכוון למטרה זו. אך לאור המפורט בחוות דעת זו ביחס להיקף העוסקים בתחום הנדון, בין מהפרופסיה המשפטית ובין אם הללו כנותני שירות אחרים, לאור התחרות האינטנסיבית היוצרת שונות במודלים של שכר הטרחה, לאור מודל שכר הטרחה המועדף על הצרכנים כמפורט בפרק החמישי ונושאים נוספים המפורטים בחוות הדעת, דומה שגם אם רואה לפניו המחוקק מטרה חברתית בהתערבותו, יישומה יגרום למעשה לפגיעה אנושה בתחום נותני השירות (היצרנים) ובכך ייצא המחוקק דווקא משיג את ההיפך ויצמצם את מספר היצרנים ויפר את תנאי האיזון כמפורט לעיל דבר אשר יפגע אנושות בטיב ואיכות השירות אותו יקבל הצרכן שבמקרה זה מדובר בזכויות לגמלה או קצבה עקב פגיעה או נכות.

9.3.3 האם תמיד תוצאת השוק התחרותי היא התוצאה המועדפת?

9.3.3.1 להשלמת הדיון רק נציין כי לא תמיד תוצאת השוק התחרותי היא התוצאה המועדפת. ישנם מצבים שבהם כדי להשיג יעילות מכסימלית תידרש דווקא התערבות. המצבים הללו נקראים באופן כללי "כשל שוק". את כשלי השוק מחלקים בדרך כלל לשלושה סוגים:

9.3.3.1.1 כשלי שוק מיקרו כלכליים - יתרונות לגודל, השפעות חיצוניות, מוצרים ציבוריים. כשל זה אינו רלבנטי לענייננו.

9.3.3.1.2 כשלי שוק מאקרו כלכליים - כוחות השוק לא משיגים את המטרות המאקרו כלכליות: תעסוקה מלאה, יציבות מחירים, צמיחה. לאור המפורט בחוות דעת זו גם כאן אין אנו רואים את השוק הנסקר בחוות דעת זו ושחקניו מצויים בכשל שוק זה.

9.3.3.1.3 כשל שוק בהשגת צדק חברתי - אי שוויון חברתי-כלכלי- השוק התחרותי לא מביא בהכרח לחלוקת הכנסות שוויונית. ככל שמובנת לנו מטרת ניסיון התערבות המחוקק במקרה דנן גם כשל זה אינו רלבנטי בוודאי לא עבור עורכי הדין.

9.3.3.2 כלומר, אין כל כשל שוק בתחום ייצוג עורכי הדין בפני המוסד לביטוח לאומי המצדיק התערבות המחוקק.

9.4 לסיכום פרק זה נקבע כי תחום ייצוג משקי הבית על ידי משרדי עורכי דין כנגד המוסד לביטוח לאומי הינו תחום המצוי בשיווי משקל כלכלי ובתחרות משוכללת על פי כל הפרמטרים המקובלים לבחינתה של תחרות משוכללת. כמו כן בתחום זה לא נמצא כל נימוק ו/או מטרה ו/או כשל שוק מהמקובלים המצדיק את התערבותו של המחוקק בשוק זה כפי שהמחוקק מנסה לעשות באמצעות הצעת החוק.

5.6.2014 GLAWBAL ENHANCING PERFORMANCE LTD.
על החתום: עו"ד דודי זלמנוביץ

נספח א' – רקע על עורכי חוות הדעת

עו"ד דודי זלמנוביץ

1. הנני הבעלים של חברת **GLawBAL Enhancing performance Ltd.**, המתמחה בסקטור המשפטי ומסייעת ללקוחותיה: בניתוח ביצועיהם העסקיים, התנהלותם הכלכלית, המבנה הארגוני שלהם, כוח אדם ומרקם השותפות, הסכמי והסדרי פרישה, הערכות שווי, מכירה ו/או העברת פעילות, מיזוגים, רכישות, השמת עורכי דין, ייעוץ בניהול קריירה של עורכי דין, ייעוץ בנושאי תמחיר ושכר טרחה וכיוב'.
2. בין לקוחותינו, כ-1,200 משרדי עורכי דין ועורכי פטנטים, פרקליטויות, משרד המשפטים, לשכת עורכי הדין, מחלקות משפטיות וגופים עסקיים מקומיים ובינלאומיים, המשיקים לפעילות משרדי עורכי הדין.
3. הנני בעל תואר ראשון במדעי החברה, תואר ראשון במשפטים ותואר מוסמך במינהל עסקים MBA (התמחות במימון חשבונאות). כולם מאוניברסיטת ת"א.
4. עובר להקמת החברה ובמשך שנים רבות כיהנתי במגוון תפקידים כעו"ד וכמנהל סביבות עבודה משפטיות בסקטור הפרטי, בחברות מסחריות, במשרדי עו"ד בארץ ובחו"ל.
5. אני מעביר קורס ייחודי במוסדות אקדמאיים שונים ובמכון להשתלמות של לשכת עורכי הדין בנושאי: כוח אדם משפטי, פיננסיים, אסטרטגיה, מרקם השותפות, השמה, ניהול קריירה, ארגון וכוח אדם של עורכי דין, תמחיר ושכר טרחה וכיוב'.
6. הנני משתתף ומרצה בשוטף בסוגיות ארגוניות, סוגיות כוח אדם משפטי, סוגיות פיננסיות, אסטרטגיות, תמחיר ושכר טרחה ומרקם השותפות בפורומים שונים בקרב משרדי עו"ד בישראל, פורום היועצים המשפטיים, פורום משרדי עורכי הפטנטים, השתלמויות של לשכת עורכי הדין והמחוזות השונים ובפורומים שונים נוספים בארץ ובחו"ל כגון ה- IBA.
7. הנני מתראיין בשוטף לעיתונים: הארץ, גלובס, ידיעות אחרונות, כלכליסט, מעריב, עיתון "הפרקליטים", ביטאון לשכת עורכי הדין וגלי צה"ל בסוגיות אסטרטגיות, פיננסיות ארגוניות, תמחיר ושכר טרחה וכוח אדם של סקטור משרדי עורכי הדין. בימים אלו משלים אני כתיבתו של ספר העוסק מתודולוגית ומעשית בתחומי כוח אדם משפטי, פיננסיים, שותפות, שכר טרחה וניהול של סביבות עבודה משפטיות.
8. לחברתנו אתר אינטרנט ייחודי ומתמחה, בכתובת www.glawbal.com בו כ- 1000 עמודי תוכן ומעל 50 פרסומים ומאמרים, בנושאי כוח אדם משפטי פיננסיים, אסטרטגיה, ארגון, שכר טרחה, כוח אדם, שכר טרחת עורכי דין וניהול והשותפות של משרדי עורכי דין.

9. חברתנו מסייעת לעשרות ארגונים משפטיים ומחלקות משפטיות בביצוע מכרזים, איתורים וייעוץ שוטף בנושא שכר טרחה. כך סייעה חברתנו למשרד המשפטים בהפרטת תיקי הייצוג האזרחיים שלו וכתבת פרק שכר הטרחה במכרז. למיטב הידוע לי זהו המכרז הגדול מאי פעם שנערך בנושא הפרטת תיקי ייצוג משפטיים לסקטור הפרטי וקביעת שכר טרחתו.

10. הנני עוסק בסוגיית הקשורות לשכר טרחת עורכי דין וביצועים פיננסיים של משרדי עורכי דין באופן יומיומי ובמסגרת מאות מקרים ומשרדי עורכי דין בשנה כחלק מפעילותנו המגוונת במשרדי עורכי הדין, חוות דעת מומחה, גישורים בורריות וכד' כמפורט לעיל.

רו"ח ניר גלעד

11. רו"ח ניר גלעד שותף בחברת GLawBAL במשך 6 השנים האחרונות ויועץ בכיר בתחומים שונים בחברה ובפרט בתחומי התנהלות פיננסית של משרד עורכי דין ושכר טרחת עורכי דין. במסגרת כך רו"ח ניר גלעד ייעץ וטיפל, בשנים האחרונות, במאות משרדי עורכי דין בהקשרים של תמחיר ושכר טרחה.

12. בטרם הצטרף לחברת GLawBAL, רו"ח ניר גלעד יזם והקים חברות טכנולוגיה, שירות והשקעות בארץ ובעולם ועסק בייעוץ פיננסי ואסטרטגי לחברות סטארט אפ וחברות טכנולוגיה, בארץ ובעולם.

13. קודם לכן הקים רו"ח ניר גלעד את חברת "קודקס" (Codex Systems) המתמחה בסקטור עורכי הדין והיה בעליה ומנכ"ל החברה במשך 6 שנים. בתפקידו כמנכ"ל החברה והמייסד שלה עסק ניר בניהולה השוטף של החברה, באפיון המערכות הטכנולוגיות ובקשר עם השותפים והלקוחות האסטרטגיים - ראשי משרדי עורכי הדין, מנהלי הגופים הציבוריים והמוסדות האקדמיים. היכרותו עם התחום המשפטי והצרכים הייחודיים של המגזר המשפטי היא עמוקה ורבת שנים.

14. טרם הקמתה של "קודקס", רו"ח ניר גלעד היה שותף להקמת המוסד האקדמי הקריה האקדמית אונו (בעבר - שלוחת אוניברסיטת מנצ'סטר) ושימש בתפקיד סמנכ"ל הכספים והארגון של המוסד, במשך מספר שנים.

15. רו"ח ניר גלעד בהשכלתו רואה חשבון CPA, בעל תואר ראשון במשפטים ותואר שני במנהל עסקים E-MBA. ניר עבד במשרד רואי החשבון - יצחקי ליאון ושות' ועסק בתחומי הביקורת השונים ובכלל זה ביקורת פנים וניהול כספים של חברות ושותפויות שונות - חברות תעשייתיות, חברות שירותים, מסחר והייטק ועד גופי השקעה וחיתום.

נספח ב' – נוסח מוצע לתיקון חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995

מספר פנימי : 546532

הכנסת התשע-עשרה

יוזמים : חברי הכנסת מיקי רוזנטל
חיים כץ
קארין אלהרר
אילן גילאון

2228/19/פ

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – הגבלת שכר בייצוג בפני המוסד), התשע"ד–2014

הוספת סעיף 386 א.1. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹, אחרי סעיף 386 יבוא:
"הגבלת שכר בייצוג 386.א. (א) בסעיף זה –
בפני המוסד

"מייצג בפני המוסד" – מי שמייצג אדם
בפני המוסד לפי סעיף 386 וכן כל
אדם או גוף אחר שגובה שכר בעד
הטיפול, לרבות בעד ייעוץ מוקדם
להגשת תביעה;

"תביעה" – לרבות ערר וערעור שהוגשו
בעניין אותה תביעה.

(ב) על אף האמור בכל דין או הסכם, השיעור
המרבי שיקבל מייצג בפני המוסד בעד טיפול
בתביעה למוסד לפי חוק זה הוא:

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

(1) בעבור פתיחת תיק התביעה – עד _____ * שקלים חדשים, בתוספת מס ערך מוסף כחוק; סכום זה יעודכן מדי שנה לפי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

(2) בעבור הטיפול בתביעה – עד 8% מסך כל התגמולים שיתקבלו בפועל לפי חוק זה, לתקופה של עד חמש שנים, לפי שיעורם ביום החלטת המוסד, או עד 8% מסך המענק, אם נפסק כזה; נפסקה קבלת התגמולים, יפסק גם תשלום השכר בעד הטיפול.

(ג) שר המשפטים, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית של לשכת עורכי הדין, רשאי, בצו, לשנות את השיעורים המרביים הקבועים בסעיף קטן (ב).

(ד) שילם מבוטח שכר העולה על שיעור השכר המרבי הקבוע לפי סעיף זה – רשאי הוא לתבוע את החזרת ההפרש.”

2. תחילה ותחולה תחילתו של חוק זה _____” מיום פרסומו, והוא יחול על כל הסכם שכר לייצוג בפני המוסד שנחתם לאחר יום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הצעת החוק מבקשת להגביל את שיעור שכר הטרחה שגובים גופים מתווכים, מהקצבאות והגמלאות שנותן המוסד לביטוח הלאומי לאזרחים העומדים בתנאי הזכאות ומממשים את זכויותיהם. הכספים ניתנים בין היתר על מנת לרכוש תרופות, להתנייד ועל מנת לאפשר מינימום של חיים בכבוד. נוסף על הגבלת שיעור השכר שגובה הגוף המתווך, הצעת החוק לא תאפשר מצב בו יאלץ אדם לשלם למפרע כספים למתווך טרם קיבל את

* הסכום ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

** המועד ייקבע בעת הכנת הצעת החוק לקריאה הראשונה.

קצבתו. כמו כן, לא יצטרך אדם להמשיך ולשלם לגורם מתווך אם הופסקה קצבתו מכל סיבה שהיא.

לאחר שכל חייהם שילמו אזרחי ישראל דמי ביטוח לאומי, ברגע האמת, כאשר הם נזקקים לשירותיו של המוסד לביטוח לאומי, ניצבת מולם מסכת בירוקרטיה המצטיירת כמפותלת וסבוכה. לאור הדימוי האמור של המוסד לביטוח הלאומי ובהיעדר ידע מקצועי של האזרח הפשוט, נגררים אזרחים לחפש פתרונות. את מצוקת מבקשי הקצבאות, למדו בעלי מקצוע לנצל. אותם גורמים מתווכים מציגים עצמם כמי שיודעים להתמודד מול הבירוקרטיה ומציעים לסייע לנזקק לממש את זכויותיו. הגורמים המתווכים מנצלים את החרדה של האזרח מהמוסד לביטוח לאומי ומשדלים אותו לשכור את שירותיהם. כך למעשה, נוצר מצב בו נאלץ האזרח לשלם על זכות שבמצב הרצוי היה אמור לקבל ללא תמורה. חמור מכך, כספים שהוקצו למימוש זכויות רפואיות נגבים בסכומים בלתי סבירים על ידי גורמים מתווכים.

על פי רוב, גובים הגורמים המתווכים סכום התחלתי גבוה בעד "פתיחת תיק". סכום זה לא מוחזר בשום מקרה, גם אם בסופה של תביעה לא מקבל התובע קצבה. בשלב הבא, הגורמים המתווכים גובים "דמי טיפול" כאחוז מגובה הקצבה – בגובה של כ-20%. לעיתים קרובות מבקשות החברות לקבל את הסכומים הללו למפרע. באופן זה, אזרח שזקוק לכסף שהוקצב לו מהמוסד לביטוח לאומי למטרות בריאותיות, נדרש לשלם סכומים גדולים לנותן השירות מראש, עוד לפני שקיבל את מלוא כספו. כך, כסף רב שמוקצה לאזרח לזכויות בריאותיות אינו ממלא את ייעודו ונגבה על ידי הגורם המתווך. כמו כן, מחויב הלקוח להמשיך ולשלם לגורם המתווך גם אם הפסיק מסיבה כלשהי לקבל את הקצבה.

הצעת חוק זו עניינה בתיקון העוולות האמורות באמצעות שתי הגבלות עיקריות. ראשית הגבלת השיעור המרבי לשכר הניתן בעד פתיחת תיק ועבור טיפול בתביעה נגד המוסד לביטוח הלאומי. מטרת הגבלה זו לשנות את המצב הקיים בו נדרשים הזכאים לכספי הביטוח הלאומי לשלם סכומי כסף גדולים מכיסם טרם זכו להכרה בזכאותם בקצבה או בסכום כסף מהביטוח הלאומי. על פי הנוסח המוצע, שר המשפטים, בהתייעצות עם לשכת עורכי הדין, יהיה רשאי לקבוע את שיעור השכר המרבי.

כמו כן, הצעת חוק זו מבקשת להגביל את השיעור מקצבת הביטוח הלאומי שדורשים המתווכים לעצמם לעד 8% למשך תקופה של עד 5 שנים. גם אם יש חשש לפגישה בחופש העיסוק הרי שיש פה תכלית ראויה וחשובה של הגנה על כבוד האדם לפי הוראות חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, ועל הזכות לחיות בכבוד.

הקצבה הניתנת מהביטוח הלאומי דומה במהותה לקצבה המשתלמת לפי סעיף 9 לחוק

Ayalon House, 16th floor, 12 Abba Hillel St. P.O.B 3306. Ramat Gan 52136, ISRAEL
Phone: 972- 3- 7541177 Fax: 972- 3- 7541212
E-mail: david@glawbal.com Web: www.glawbal.com

הטבות לניצולי שואה, התשס"ז-2007. לפיכך, ראוי להכיל את המגבלה על שיעור דמי הטיפול והתיווך שנקבעו לניצולי שואה גם על מקבלי הקצבאות מהביטוח הלאומי.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר א' התשע"ד – 24.2.14

נספח ג' –

מכתב הבקשה מטעם יו"ר הועדה לביטוח לאומי בלשכת עורכי הדין, עורכת הדין ענת קאופמן לממונה על העמדת המידע לציבור במוסד לביטוח לאומי מיום ומכתב התשובה של הממונה במוסד לביטוח לאומי.

ועדת ביטוח לאומי

סגן :
עו"ד עומרי אייליג
עו"ד איילת ברעם

מ"מ :
עו"ד הלנה שמחי

יו"ר הוועדה :
עו"ד ענת קאופמן

עו"ד אביב והבה
עו"ד אחמד סעדי

ת"א, ט' ניסן תשע"ד
09 אפריל 2014
5161/14

- בדוא"ל ובדואר -

לכבוד
מר חיים פיטוסי
דובר וממונה על העמדת מידע לציבור
המוסד לביטוח לאומי
שד' ויצמן 13
ירושלים 91909

מכובדי,

הנדון: הצ"ח הביטוח הלאומי (תיקון – הגבלת שכר בייצוג בפני המוסד), התשע"ד - 2014

בקשת מידע לצורך בחינת יזמת החקיקה בנושא

בעקבות הצעת החוק המבקשת להגביל את שכר הטרחה בייצוג בפני המוסד לביטוח לאומי ולצורך הכנת נייר עמדה מטעמנו נבקש לבדוק האם היא מושתתת על מסד נתונים רלבנטיים.

לפיכך, נבקש לקבל את הנתונים הבאים **בנפרד לגבי כל אחת מ-4 השנים האחרונות (-2010)** : **2013**

כללי

1. כמה עררים / ערעורים מגיש המוסד, במידה האפשר, תוך הפרדה האם לטובת המבוטח או נגדו) ?

46

מידע מוגן, אין להשתמש ו/או לשכפל ו/או להפיץ חוות דעת זו ו/או כל חלק ממנה אלא לשם שימוש ו/או קיום ההליך לשמו ניתנה.

2. מהו אחוז התביעות בהן יש ייצוג על ידי עו"ד בתביעות המוגשות לבטל"א - ענף נפגעי עבודה ובנכות כללית (נכות, שר"מ, ילד נכה, סיעוד, פוליו) ?
3. מהו אחוז התביעות בהן יש ייצוג על ידי עו"ד בהליכי ערעור בבתי הדין לעבודה על החלטות ועדות (ני"ע, ני"כ) ?
4. מהו אחוז התביעות בהן יש ייצוג על ידי עו"ד בהליכים בבתי הדין לעבודה בתביעות נגד החלטות פקיד תביעות (בהתפלגות לני"ע, ני"כ) כמו גם בתביעות כגון : תושבות, זקנה, אבטלה, מילואים, אימהות ?
5. האם קיים סקר עדכני בנוגע לוועדות רפואיות של נפגעי עבודה כדוגמת הסקר של שולי בר משנת 2005 ?

פגיעה בעבודה

1. תביעות לדמי פגיעה והכרה

- 1.1 כמה תביעות להכרה בתאונת עבודה יש בכל שנה ?
- 1.2 בכמה מהתביעות הללו יש ייצוג ע"י עו"ד ?
- 1.3 כמה מהתביעות נדחות (בחלוקה למיוצגים ולא מיוצגים) ?
- 1.4 כמה תביעות לבית הדין לצורך הכרה בתאונת עבודה מוגשות בכל שנה ?
- 1.5 כמה מהתביעות בבית הדין מתקבלות ?
- 1.6 מהו השכר הממוצע (או דמי הפגיעה הממוצעים) של מגישי תאונות עבודה ?
- 1.7 מהו מספר ימי המחלה הממוצעים לתאונות שהוכרו ?
- 1.8 מהי התפלגות התביעות (תאונה עבודה, מחלות מקצוע, מיקרוטראומה) ?

2. תביעות לנכות (ועדות רפואיות)

- 2.1 מהו מספר התביעות לנכות שהוגשו בכל שנה ?
- 2.2 בכמה מהתביעות הללו יש ייצוג על ידי עו"ד ?
- 2.3 מהו מספר הועדות הרפואיות שהתקיימו בכל שנה ?
- 2.4 מהו מספר הוועדות הרפואיות, שבהן היה מייצג והתקיימו בכל שנה ?
- 2.5 בכמה מהתיקים נקבעה נכות זמנית ובכמה מן התיקים נקבעה נכות צמיתה ?
- 2.6 כמה ועדות בממוצע מתקיימות לצורך קביעת נכות זמנית ?
- 2.7 כמה ועדות בממוצע מתקיימות לצורך קביעת נכות צמיתה ?
- 2.8 כמה ועדות בממוצע מתקיימות בכל תיק ?
- 2.9 מהו משך הזמן הממוצע לקביעת נכות זמנית בתיק ?
- 2.10 מהי התפלגות ההחלטות לנכות צמיתה לפי דרגת נכות (0%, 1% - 8%, 9% - 14%, 15% - 19%, 20% - 39%, 40% - 59%, 60% - 79%, 80% - 99%, 100%) ?

- 2.11. מהי התפלגות ההחלטות לנכות צמיתה הנ"ל של המבוטחים המיוצגים מול המבוטחים הלא מיוצגים ?
- 2.12. מהי הקצבה הממוצעת לחודש בכל שנה ?
- 2.13. מהו מספר התיקים בהם הופעלה תקנה 15 (התפלגות ההפעלה 1/4, 1/3, 1/2) תוך חלוקה למיוצגים ולא מיוצגים ?
- 2.14. מהו מספר ועדות הרשות שהתקיימו ?
- 2.15. מהי התפלגות מקבלי נכות צמיתה ומקבלי מענקי נכות לפי דרגת נכות ולפי גיל בעת הפגיעה (לוח 12 לסקר שנת 2005) תוך חלוקה למיוצגים ולא מיוצגים ?
- 2.16. מהו שיעור המועסקים למקבלי נכות צמיתה לפי דרגת נכות (לוח 14 סקר 2005) ?

3. עררים לוועדה רפואית לעררים

- 3.1. מהו מספר העררים לשנה ?
- 3.2. בכמה מהעררים הללו יש ייצוג על ידי עו"ד ?
- 3.3. מהו מספר העררים לשנה של המבוטחים ומספר העררים של המוסד ?
- 3.4. מהו מספר העררים על נכות צמיתה (מיוצגים ולא מיוצגים) ומספר העררים על נכות זמנית (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
- 3.5. מהי התפלגות ההחלטות (נכות עלתה, נכות ירדה, נכות לא השתנתה) בכל אחד מהעררים בסעיפים 5.2 – 5.4 ?

4. ערעורים לבתי הדין

- 4.1. מהו מספר הערעורים לבתי הדין לעבודה על נכות של המוסד ושל המבוטחים ?
- 4.2. מהו מספר הערעורים שהתקבלו לפי זהות המערער (מבוטח/ מוסד) ?
- 4.3. בתיקים שהוחזרו מערער – מהו אחוז התיקים בהם הנכות עלתה, נכות ירדה נכות לא השתנתה ?
- 4.4. מהו מספר ההרכבים שנפסלו על ידי בית הדין ?
- 4.5. מהו מספר הערעורים לבית הדין הארצי לעבודה ?
- 4.6. מהו מספר הערעורים לבית הדין הארצי לעבודה שהתקבלו / מספר הערעורים שנדחו לפי התפלגות זהות המערער (מבוטח / מוסד) ?

5. החמרות מצב

- 5.1. מהו מספר תביעות להחמרות מצב (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
- 5.2. מהו מספר הועדות שהתקיימו בהחמרות מצב ?
- 5.3. מהי התפלגות תביעות החמרות המצב לפי אחוז הנכות בעת הגשת התביעה ?
- 5.4. מהו מספר הועדות הממוצע בכל תביעה ?
- 5.5. מהו מספר התביעות להחמרות מצב שהתקבלו (תוך התפלגות מיוצג ולא מיוצג) ?

- 5.6. מהי התפלגות הנכות הצמיתה בתביעות להחמרות מצב לפי אחוז הנכות לצמיתות (0% - 8%, 9% - 19%, 20% - 29%, 30% - 39%, 40% - 50%, 60% - 79%, 80% - 99%, 100%) ?
- 5.7. מהו השכר הרבע שנתי הממוצע בתביעת החמרת מצב ?
- 5.8. מהו מספר העררים על החלטות ועדה רפואית בהחמרות מצב (ערר מבוטח וערר מוסד) תוך התפלגות לתוצאות הערר (הנכות עלתה, ירדה, לא השתנה) ?

6. איחוד נכיות

- 6.1. מהו מספר התביעות לאיחוד נכיות שהוגשו תוך התפלגות לתביעות שהתקבלו ותביעות שנדחו ?

7. תביעות להחמרת מצב לפי תקנה 17

- 7.1. מהו מספר התביעות שהוגשו תוך התפלגות לתביעות שהתקבלו ותביעות שנדחו ?

8. תביעות תלויים – נספים

- 8.1. כמה תביעות תלויים יש בכל שנה ?
- 8.2. בכמה מהתביעות הללו ישי ייצוג ע"י עו"ד ?
- 8.3. כמה מהתביעות נדחות (בחלוקה למיוצגים ולא מיוצגים) ?
- 8.4. כמה תביעות לבית הדין לצורך הכרה בתאונת עבודה מוגשות בכל שנה ?
- 8.5. כמה מהתביעות בבית הדין מתקבלות ?
- 8.6. מהו השכר הממוצע (או דמי הפגיעה הממוצעים) של מגישי תאונות עבודה ?
- 8.7. מהי הגמלה הממוצעת בתיק תלויים (לכל התלויים) ?

נכות כללית

9. מהו מספר תביעות לנכות כללית (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
10. מהו מספר ועדות הנכות (צמיתה / זמנית) ?
11. מהו מספר ועדות אי כושר (צמיתה / זמנית) ?
12. מהי התפלגות הנכות הצמיתה שנקבעה בוועדות (מיוצגים / לא מיוצגים) ?
- 12.1. עובדים (0% - 39%, 40% - 59%, 60% - 79%, 80% - 99%, 100%).
- 12.2. עקרות בית (0% - 49%, 50% - 59%, 80% - 99%, 100%).
13. מהי התפלגות התיקים לפי דרגת אי הכושר (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
14. מהי התפלגות דרגת אי הכושר לפי גילאים בעת הגשת התביעה ?
15. מהו הגיל הממוצע של מקבלי נכות כללית ?
16. מהו הגיל הממוצע של מגישי תביעה לנכות כללית שמקבלים קיצבה (גיל בעת תחילת הנכות) ?
17. מהו מספר העררים על החלטות הועדה הרפואית (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
18. מהו מספר העררים על החלטות ועדת אי כושר (מיוצגים ולא מיוצגים) ?

19. מהי התפלגות העררים על החלטות ועדה רפואית לפי תוצאות (נכות עלתה, ירדה, לא השתנתה) ?
20. מהי התפלגות העררים על החלטות ועדת אי כושר לפי תוצאות (נכות עלתה, ירדה, לא השתנתה) ?
21. מהי קצבה ממוצעת בנכות כללית לפי התפלגות לדרגות אי הכושר ?

ערעורים לבית הדין

- 22.1. מהו מספר הערעורים שהוגשו (מוסד, מבוטחים) ?
- 22.2. מהי התפלגות תוצאות הערעורים (ערעור התקבל / נדחה) ?

ילד נכה

23. מהו מספר תביעות ילד נכה (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
24. מהו מספר ועדות הנכות (צמיתה / זמנית) ?
25. מהי התפלגות מספר ההחלטות לפי דרגת הנכות ?
26. מהו מספר העררים על החלטות הועדה הרפואית (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
27. מהי קצבה ממוצעת של ילד נכה ?
28. מהי התפלגות העררים על החלטות ועדה רפואית לפי תוצאות (נכות עלתה, ירדה, לא השתנתה) ?
29. ערעורים לבית הדין:
- 29.1. מהו מספר הערעורים שהוגשו (מוסד, מבוטחים) ?
- 29.2. מהי התפלגות תוצאות הערעורים (ערעור התקבל / נדחה) ?
30. מהו הגיל הממוצע של הילדים בעת הגשת התביעה ?

קצבה מיוחדת לנפגע בעבודה

31. מהו מספר תביעות קצבה מיוחדת (מיוצגים ולא מיוצגים) ?
32. מהי התפלגות ההחלטות לקצבה מיוחדת לפי רמות הסיוע ?
33. מהו מספר התביעות לבית הדין על החלטות הקצבה המיוחדת ?
34. מהי קצבה ממוצעת של בכל שנה ?
35. מהי התפלגות תוצאות התביעות על החלטות ועדה רפואית לפי תוצאות (ערעור התקבל / נדחה) ?
36. מהו הגיל הממוצע של תובע קצבה מיוחדת ?

גזזת

37. מהו מספר התביעות לגזזת בכל שנה ?
38. מהו מספר התביעות שהוכרו והועברו לוועדה רפואית ?
39. מהו מספר הועדות שהתקיימו ?
40. מהי התפלגות תוצאות הועדה לפי הנכות ?
41. מהו גיל ממוצע של תובע בגין גזזת ?
42. מהי הגמלה הממוצעת ששולמה לנפגעי גזזת ?

Ayalon House, 16th floor, 12 Abba Hillel St. P.O.B 3306. Ramat Gan 52136, ISRAEL
Phone: 972- 3- 7541177 Fax: 972- 3- 7541212
E-mail: david@glawbal.com Web: www.glawbal.com

ב ב ר כ ה,
ענת קאופמן, עו"ד
יו"ר הוועדה

נודה לקבלת המידע המבוקש בהקדם.

העתקים:

גבי ירונה שלום – מנהלת אגף ועדות רפואיות, המוסד לביטוח לאומי
עו"ד גיל סלומון - מנכ"ל לשכת עוה"ד.
עו"ד אלי נקר - סמנכ"ל לשכת עוה"ד.
עו"ד שמעון לפיד - ממונה בכיר, לשכת עוה"ד.
עו"ד רועי כהן - ממונה קשרי שלטון וממשל, לשכת עוה"ד.

04 מאי 2014

ד' אייר תשע"ד

לכבוד

ענת קאופמן, עו"ד

יו"ר ועדת ביטוח לאומי

לשכת עורכי הדין

הנדון : בקשה לקבלת מידע

מכתבך מ- 9.4.2014

ענת שלום,

קיבלנו את בקשתך לקבל מידע לצורך בחינת יוזמת החקיקה בנוגע לתיקון הגבלת שכר בייצוג בפני המוסד.

הבקשה ארוכה ומורכבת מאוד, וכוללת כ- 80 סעיפים לקבלת נתונים שונים, שכל אחד מהם דורש עיבוד פרטני. לא כל המידע קיים ברשותנו, וגם לגבי הקיים נדרשת עבודת מחקר רבה כדי להפיקו.

רבים מהסעיפים דורשים הקצאת משאבים בלתי סבירה, הן מבחינת שעות העבודה והן מבחינת כוח האדם שאנו נדרשים להקצות לטיפול בבקשה. בשלב זה מדובר בכ- 5 עובדים שהתבקשו לטפל בפנייה זו, ולאחר הערכה ראשונית עולה שהטיפול בבקשה ידרוש כשבועיים עבודה של עיבודים לפחות.

בשלב זה, כפי שעדכנו אותך, עברנו על סעיפי הבקשה, ואנו מצרפים בזאת הערכה ראשונית ומפורטת לגבי האפשרות להפיק מידע לגבי כל סעיף וסעיף.

אבקש שתעברו בצורה יסודית על תשובתנו, ותעדכנו אותנו לגבי המשך הטיפול בבקשה, כדי שנוכל לתמחר את עלות הבקשה לפני ביצועה, בהתאם להוראות חוק חופש המידע.

להלן התשובות לסעיפי הבקשה:

כללי

1. עררים בנכות כללית- הביטוח הלאומי לא מערער על החלטת רופא המוסד (הערכאה הראשונה), רק המבוטח יכול לערער על החלטה זו בוועדה לעררים, לפיכך השאלה לא רלוונטית. עררים בנפגעי עבודה- ניתן להפיק עיבוד מיוחד על מסי העררים, בלי הפרדה האם לטובת המבוטח או נגדו.
2. אין לנו נתונים על ייצוג עו"ד בתביעות המוגשות בנפגעי עבודה ובנכות כללית.
3. בבדיקה האם הנתון קיים.
4. בבדיקה האם הנתון קיים.
5. לא יצא סקר נוסף בנוגע לוועדות רפואיות של נפגעי עבודה.

פגיעה בעבודה

1. תביעות לדמי פגיעה והכרה

- 1.1 הנתון קיים.
- 1.2 אין לנו מידע.
- 1.3 יש לנו נתון על מסי הדחיות, אולם אין לנו מידע בנוגע למיוצגים ולא מיוצגים.
- 1.4 בבדיקה האם הנתון קיים.
- 1.5 בבדיקה האם הנתון קיים.
- 1.6 הנתון קיים.
- 1.7 הנתון קיים.
- 1.8 יש לנו מידע חלקי לגבי מקבלי דמי פגיעה, אין לנו סימון למיקרוטראומה.

2. תביעות לנכות (ועדות רפואיות)

- 2.1 הנתון קיים.
- 2.2 אין לנו מידע.
- 2.3 ניתן למסור נתונים בהתאם למידע הקיים.
- 2.4 הנתון קיים, דורש עיבוד מיוחד.
- 2.5 הנתון קיים.
- 2.6 הפקת המידע כרוכה בעבודה רבה.

- 2.7 הפקת המידע כרוכה בעבודה רבה.
- 2.8 הפקת המידע כרוכה בעבודה רבה.
- 2.9 אין מידע.
- 2.10 הנתון קיים.
- 2.11 הנתון קיים, דורש עיבוד מיוחד.
- 2.12 הנתון קיים, דורש עיבוד מיוחד.
- 2.13 הנתון קיים, דורש עיבוד מיוחד.
- 2.14 הנתון קיים.
- 2.15 ניתן להפיק לוח כזה עדכני.
- 2.16 ניתן להפיק לוח כזה עדכני.

3. ערים לוועדה רפואית לעררים

- 3.1 הנתון קיים, דורש עיבוד מיוחד.
- 3.2 הנתון קיים, דורש עיבוד מיוחד.
- 3.3 הנתון קיים, דורש עיבוד מיוחד.
- 3.4 הנתון קיים.
- 3.5 הנתון קיים.

4. ערורים לבית הדין

- כל השאלות בסעיף 4 בבדיקה האם הנתונים קיימים.

5. החמרות מצב

- 5.1 יש להפיק עיבוד מיוחד ע"י הפגשת קבצים.
- 5.2 יש להפיק עיבוד מיוחד ע"י הפגשת קבצים.
- 5.3 יש להפיק עיבוד מיוחד ע"י הפגשת קבצים.
- 5.4 הנתון קיים.
- 5.5 יש נתונים על מס' התביעות, אולם אין לנו מידע לגבי מיוצגים ולא מיוצגים.
- 5.6 הנתון קיים.
- 5.7 הנתון קיים.
- 5.8 יש להפיק עיבוד מיוחד.

6. איחוד נכויות

6.1 הנתון קיים.

7. תביעות להחמרת מצב לפי תקנה 17

7.1 הנתון קיים.

8. תביעות תלויים - נספים

8.1 הנתון קיים.

8.2 אין מידע.

8.3 יש נתון על מס' הדחיות, אולם אין לנו מידע לגבי מיוצגים ולא מיוצגים.

8.4 בבדיקה האם הנתון קיים.

8.5 בבדיקה האם הנתון קיים.

8.6 הנתון קיים.

8.7 הנתון קיים.

נכות כללית

9. יש נתון על מס' התביעות, אולם אין לנו מידע לגבי מיוצגים ולא מיוצגים.

10. הנתון קיים.

11. הנתון קיים.

12. בוועדות בנכות כללית אין לנו מידע על מיוצגים ולא מיוצגים.

12.1 הנתון קיים.

12.2 הנתון קיים.

13. יש מידע על התפלגות התיקים, אולם אין לנו מידע על מיוצגים ולא מיוצגים.

14. הנתון קיים.

15. הנתון קיים.

16. הנתון קיים.

17. יש מידע על מס' העררים, אולם אין לנו מידע על מיוצגים ולא מיוצגים.

18. יש מידע על מס' העררים, אולם אין לנו מידע על מיוצגים ולא מיוצגים.

19. בבדיקה האם הנתון קיים.

20. בבדיקה האם הנתון קיים.

21. הנתון קיים.

22. ערעורים לבית הדין

כל השאלות בסעיף 22 בבדיקה האם הנתונים קיימים.

ילד נכה

23. יש נתון על מספר התביעות, אולם אין לנו מידע על מיוצגים ולא מיוצגים.

24. הנתון קיים.

25. הנתון קיים.

26. אין מידע.

27. הנתון קיים.

28. בבדיקה האם הנתון קיים.

29. בבדיקה האם הנתון קיים.

30. הנתון קיים.

קצבה מיוחדת לנפגע בעבודה

31. יש נתון על מס' התביעות, אולם אין לנו מידע על מיוצגים ולא מיוצגים.

32. הנתון קיים.

33. בבדיקה האם הנתון קיים.

34. הנתון קיים.

35. בבדיקה האם הנתון קיים.

36. הנתון קיים.

גזת

בקשה לקבלת פיצוי לנפגעי גזת מוגשת למשרד הבריאות (ולא לביטוח הלאומי), והוא זה שקובע את הזכאות ומודיע לתובע אם בקשתו אושרה או נדחתה. לכן את השאלות בסעיפים 37- 39 יש להפנות למשרד הבריאות. הביטוח הלאומי מבצע את התשלום, ולכן ניתן לענות על סעיפים 40 – 42 לגבי מי שמקבל תשלום מהביטוח הלאומי.

בכבוד רב,

חיים פיטוסי

הממונה על חוק חופש המידע

נספח ד' – סיפור מעשה של תיק אמיתי לדוגמא ביצוג נפגע לפי חוק הביטוח הלאומי

פלוני הוא פועל במפעל. בשנת 2011 סבל אירוע לבבי .

לצורך הטיפול **בתיק של פלוני הושקעו עד היום למעלה מ 188 שעות עבודה (והיד נטויה) ואלפי** ש"ח שכר יועצים. לפי הפירוט שלהלן:

פלוני פנה למשרד ונערכה פגישת הכרות. מילוי הטפסים למל"ל בתום הפגישה ארך פחות מחצי שעה (זהו שלב המתקיים גם בחברות המתווכות). אך בנוסף גבינו 8 תצהירים מ 8 עדים שונים לאירוע. המעביד, עובדים נוספים, עדים לאירוע הלבבי, עדים לאירוע החרג בעבודה, ונציג של גוף אחר אשר נכח באירוע הלבבי. נפגשנו עם הנפגע ועם עדינו והכנו אותם לחקירה של חוקרי הביטוח הלאומי. (38 שעות עבודה). התיק לווה ע"י רופא, כאשר הוחלט על 2 כיוונים – ויכוח בשעות הבוקר, וריצה לפגישה בשעות הצהריים. עלות הליווי 1000 ש"ח. סה"כ שעות עבודה מול הרופא – 3. המוסד שלח שאלונים, והזמין חקירה נוספת. 2 שעות עבודה למילוי השאלונים ולהכנה לחקירה שנייה.

עם הכרת המוסד באירוע, בגין אחת העילות בלבד, הוגשה תביעה לנכויות (שעת עבודה יחידה). הנפגע לווה לוועדה ע"י עו"ד. פקידת המוסד שהייתה מזכירת הוועדה סירבה לדון בנכות הנפשית בטענה כי המוסד הכיר רק בפגיעה לבבית. לאחר שעתיים של ויכוח, התברר לפקידה שטעתה. נערכה ועדה פסיכיאטרית ונקבעה נכות. ועדה אחרת בעיר אחרת קבעה נכות לבבית נמוכה. המוסד סירב לכנס ועדה נירולוגית. בליווי לוועדות הושקעו 6 שעות. 4 שעות נוספות הוקדשו להכנת הלקוח ושעתיים נוספות הוקדשו להכנת טיעונים בכתב והתייעצות עם נירולוג, פסיכיאטר ופנימאי. לנפגע נקבעו נכויות זמניות וקבועות. רופא הוועדה המסכמת דחה תביעה להגדלת נכות לפי תקנה 15.

פנינו לקופ"ח לסיוע בקבלת החזרים, זיכויים ותרופות. הגשנו ערעור על הנכויות ולעניין תקנה 15 ופנינו בבקשות לנכה נזקק עפ"י תקנה 18 לתקנות. (12 שעות עבודה). הגשנו חוות דעת בתחומים הנפשי, הפנימאי והנירולוגי, מלווים בחומר רפואי, מאמרים רפואיים וטענות בכתב.

לעניין נכה נזקק הושקעו כ 30 שעות עבודה נוספות. הגשנו חומר תעסוקתי. ערכנו לנפגע הכנה לפני פגישה עם פקידת שיקום וליוונו אותו לפגישה. לאחר מכן לווה הנפגע לוועדה עם פקיד תביעות, רופא ופקידת שיקום. ערעורים בנוגע לנכויות התקבלו ונקבעו נכויות גבוהות יותר. תקנה 15 הופעלה בחלקה. התקיימו 6 וועדות רפואיות ושתי ועדות ייחודיות לעניין תקנה 15. הליווי לוועדות היה כ 30 שעות עבודה נוספות.

מצבו הרפואי של פלוני החמיר ונוצרו נכויות נגזרות כתוצאה מהפגיעה הלבבית והנפשית והטיפול התרופתי בגינן. הליך החמרת מצב מול המוסד וקופ"ח דרש 22 שעות עבודה ופניות חוזרות ונשנות לקופה, לרופאים מומחים, לרופא תעסוקתי ולגורמי ניהול בקופה. ועדה רפואית הכירה בהחמרה אורולוגית ובהפרעת שינה, לאחר ליווי לוועדות, הכנת הנפגע והיוועצות בפסיכיאטר, נירולוג, פנימאית ומומחית להפרעות שינה. המשרד השקיע ביועציו הרפואיים 3000 ש"ח נוספים. באחת הוועדות הצליח עורך הדין לשכנע את לקשר בין הפגיעה להפרעת השינה. (10 שעות ליווי לוועדות, ולהכנת הנפגע לוועדות, כולל נימוקים בכתב).

נכות רפואית של 10% הועלתה ל 92% לאחר הפעלת תקנה 15. הנפגע מקבל מקופ"ח החזרים מלאים על הוצאות בסך אלפי ש"ח, אשר הקופה סירבה להכיר בהן בעבר בעקבות טענת המוסד כי הכיר בפגיעה לבבית בלבד. כיום מצוי פלוני בהליך שיקום – לאחר הגשת תביעה ע"י המשרד למימון שיפוץ בביתו וקצבה מיוחדת. אנו ממשיכים להשקיע שעות עבודה רבות בעניין התביעות לשיקום ולקצבה מיוחדת.

נספח ה' - הוצאות ממוצעות של משרד עורכי דין העוסק בתחום הביטוח הלאומי

1. מטרתו של נספח זה הינה להציג את ההוצאות של משרד עורכי דין ממוצע הפועל בתחום נשוא חוות דעת זו.
2. נתונים אילו נתקבלו ממשרדי עורכי דין העוסקים בתחום הנזיקין והביטוח הלאומי יחדיו כפי שפועלים מרבית המשרדים). כפי שצוין לעיל יש לבצע ניתוח מעמיק של פעילות משרדים אילו בתחום הביטוח הלאומי בלבד. דבר זה מחייב עריכת מחקר רחב היקף וממוקד שלא ניתן היה לעורכו בסד הזמנים הקצר, ומחייב תקציב משמעותי.

משרד לדוגמא 3 עורכי דין מהם שותף אחד + 1.5 מטה = 4.5 עובדים	
הוצאות לדוגמא	
כח אדם משפטי	
עלות מעביד – שכירים	₪306,000
עלות מעביד – בעלים (26,840 ₪ לחודש)	₪322,080
השתלמויות	₪2,070
גיוס עובדים	₪5,600
דמי חבר בלשכה	₪3,300
רווחה-ארועים משפטי (כולל תלושים)	₪3,600
סה"כ כ"א משפטי + עלות מעביד בעלים	₪642,650
כ"א מנהלי	
כח אדם מנהלי (מזכירה + חצי מזכירת ערב)	₪156,000
השתלמויות מנהלית	₪750
רווחה-ארועים מנהלי (כולל תלושים)	₪900
סה"כ כ"א מנהלי	₪157,650
דיוור	
שכירות	₪124,800
דמי ניהול	₪23,400
ארנונה כולל מים וביוב	₪10,800
חניון רק לבעלים	₪7,200
סה"כ דיוור	₪166,200
אחזקת משרד	
חשמל	₪4,320
ניקיון	₪6,240
אחזקה ותיקונים, אבטחה וכד'	₪5,700
סה"כ אחזקת משרד	₪16,260
משרדיות	

₪3,960	ציוד משרדי
₪7,320	מכולת
₪1,100	טונרים
₪1,650	דפוס
₪1,200	צילומים (אחר)
₪4,407	ארכיב חיצוני (לפי הוותק)
₪1,700	דואר
₪21,337	סה"כ משרדיות
	תקשורת
₪10,200	טלפון כולל + מרכזיה + אינטרנט
₪750	סלולרי (+ מתאמים)
₪10,950	סה"כ תקשורת לסוגיו
	מיחשוב (שוטף)
₪9,600	שירות מחשוב חיצוני
₪9,000	רכישות/תיקונים / פיתוחים/תוכנות
₪18,600	סה"כ מחשוב
	ספריה
₪1,200	ספרים קשיחים לפי העניין
₪1,345	מנויים משפטיים
₪1,440	מנויים לעיתונים מקצועיים ואחרים
₪3,985	סה"כ ספריה ומנויים
	שליחויות ונסיעות
₪5,160	מוניות ושליחויות בארץ ע"ח המשרד
₪3,750	שליחויות משפטיות (חושב כ- 70% ע"ח הלקוחות) 30% ע"ח המשרד
₪8,910	סה"כ שליחויות ומוניות
	כיבודים ללקוחות
₪1,400	כיבוד במשרד כולל הרמות כוסית (מעבר למכולת)
₪1,400	סה"כ כיבוד
	כספים
₪13,200	רו"ח ובקורות לפי חברה ודו"ח אישי
₪3,840	בנקים + עמלות + מימון
₪17,040	סה"כ כספים
	שיווק
₪3,200	מדריכים
₪42,000	ייחסי ציבור
₪24,000	אתר אינטרנט וקידום

₪69,200	סה"כ שיווק
	הנהלה
₪8,000	הוצ' יעוץ שונות
₪8,000	סה"כ
	ביטוחים
₪11,500	ביטוח אחריות מקצועית
₪1,600	ביטוחים אלמנטרים מבנה, מיכון, מעסיקים
₪13,100	סה"כ ביטוח
	שונות
₪1,750	מתנות
₪1,500	תרומות
₪3,250	סה"כ
₪13,500	רזרווה
₪ 1,172,032	סה"כ תקציב הוצאות
5,328	סה"כ פוטנציאל שעות
4,320	סה"כ שעות יעילות ממוצעת
₪ 271.30	עלות שעת תקציב הוצאות

3. לסיכום, הטבלה מדגימה את ההוצאות הממוצעות של משרד עורך דין קטן, שהינו משרד ממוצע המטפל בתיק הביטוח הלאומי. ההוצאה לשעת עבודה ממוצעת הינה בסך של 271.30 ₪.

נספח ו' - מדידה כלכלית ותמחיר במשרד עורכי דין "הפרקליטים" פברואר 2011

שותף ממשרד פלוני מספר כי בתיק ליטיגציה מסוים סוכם שכר הטרחה. עם העברת החומר למשרד התחוויר כי מדובר ב- 15 ארגזי קלסרים. רק כמות השעות שתושקע בסינון החומר תכלה חלק ניכר משכר הטרחה שסוכם.

במשרד אחר מנוהל מו"מ על עסקת השקעה בתמחיר קבוע. את הצד שמנגד מייצג בן משפחה שהינו עורך דין צעיר ולא מיומן המלאה את המשרד והמו"מ מתארך מעבר לכל כדאיות כלכלית. במשרד שלישי, תוצאות מדידה כלכלית מגלות שבמרביתם של התיקים בהם שכ"ט קבוע והתגלו כתיקים הפסדיים, הושקעו יותר מ-60% שעות שותפים. משרד זה גם מסיים את שנת 2010 בצניחה של כ- 12% בשולי הרווח הנקי.

במשרד אחר מתברר כי בשל חוסר יעילות והזנת שעות נמוכה בעיקר לתיקי שכר קבוע ורטיינר, יש להעמיס כ- 160 ש"ח לשעה בגין הוצאות תקורה הנהלה וכלליות. בשל אותה בעיה, עלות שעת עבודה של חלק מהשכירים עולה ב- 50% מהערכים אשר מתמחר המשרד. דוגמאות אלו ורבות אחרות שאנו פוגשים יום יום במאות משרדים, מדגימות כשלים של "יעילות", "תמחיר" ו- "תמהיל". הפתרון לכל הללו הינו מדידה כלכלית ויישום לקחיה.

מדידה כלכלית של משרד עורכי דין והערכים הנמדדים

עורכי דין בישראל הבינו, זה מכבר, שבעולם תחרותי תשומת הלב העסקית למרכיבים הכלכליים של ניהול המשרד הינה חלק בלתי נפרד מסדר היום. לשם כך נדרשת מדידה כלכלית של פרמטרים שונים במשרד. להלן נמנה את הפרמטרים העיקריים ובהמשך נציג את השימושים שלהם.

1. הזנת שעות ויעילות

הבדיקה מתבצעת כאחוז הזנת שעות מתוך רף הזנה מקובל ושמרני. יודגש כי הזנת השעות חשובה ככלי מדידה בכל התיקים במשרד גם אם הללו אינם תיקי שעות.

מנגנון חישוב שעות לעו"ד/שותף במשרה מלאה

- הנחת עבודה: 10 שעות ביום ממוצע שהות במשרד כמתוך הללו שעה אחת הינה שעה אישית.
- 9 שעות מתחלקות לשעה וחצי לתיקי "משרד" (חניכה, העשרה, ניהול ושיווק) ושבע וחצי שעות לתיקי "לקוחות".
- לכן מנגנון שעות לחודש למשרה מלאה הינו 148 שעות לתיקי לקוחות ו-30 לתיקי משרד.
- התמהיל ישתנה בין מתמחה, עורך דין ושותף כל אחד לפי כמות משימותיו לתיקי משרד. מכאן ייתכן שנבקש מעו"ד צעיר 168 שעות לתיקי לקוחות ורק 10 שעות לתיקי משרד.
- להלן הנוסחא:

לקוחות

$$\frac{7.5 \text{ (שעות)} * 21.5 \text{ (ימים)} * 11 \text{ (חודשים)}}{12 \text{ חודשים}} = 148\sim$$

משרד

$$\frac{1.5 \text{ (שעות)} * 21.5 \text{ (ימים)} * 11 \text{ (חודשים)}}{12 \text{ חודשים}} = 30\sim$$

2. מחזור הכנסה למחייב

הינו סך מחזור ההכנסה במשרד כשהוא מחולק במספר משרות עורכי הדין והשותפים. נזכיר שמשרת מחייב אחת הינה 1776 שעות שנתיות לתיקי לקוחות.

בפרמטר זה מקובל לחלק את סקטור משרדי עורכי הדין ל- 4 קבוצות משרדים העוסקים בשירות מגוון, מהקבוצה הנמוכה ביותר בה ההכנסה למחייב לשנה עומדת בתחילת שנת 2011

על ערכים של בין 110,000 ₪ לערך ועד 360,000 ₪, ועד לקבוצה הגבוהה בה הכנסה למחייב עומדת על ממוצע של 860,000 ₪ ועד 1,480,000 ₪ לשנה. קיימת גם קבוצה מיוחדת של משרדי בוטיק בהם ההכנסות יכולות להגיע לערכים גבוהים אף יותר.

3. שעה מביצוע

הינה התוצאה המתקבלת מסך הכנסות לתקופת הזמן, המיוחסות ליחידת רווח והפסד (מחייב, תיק, לקוח, קבוצת לקוחות, רטיינרים וכד') כשהן מחולקות במספר השעות שהושקעו באותה יחידת רווח והפסד. לדוגמא ברטיינר מסוים הושקעו 40 שעות ומחיר הרטיינר הינו 10,000 ₪. שעה מביצוע ברטיינר הינה 250 ₪ לשעה.

4. ביצוע מפוטנציאל הכנסה

ביצוע מפוטנציאל הכנסה הינו אחוז הביצוע של המשרד ברמת הכנסות ביחס לפוטנציאל ההכנסה שלו, שהינו סך כל המשרות כפול שעות המחירון של כל משרה כפול 1776 שעות בשנה לתיקי לקוחות. בהמשך נתייחס באופן ספציפי לפרמטר זה.

5. עלות מעביד לשעת מחייב

פרמטר זה מחלק את עלות המעביד השנתית של המחייב חלקי סך השעות אשר הזין לתיקי לקוחות. לדוגמא עלות שנתית של עו"ד מסוים הינה 180 אלף ₪ והוא הזין 1500 שעות לתיקי לקוחות, הרי עלות שעת עבודה שלו הינה 120 ₪. עלות מעביד של שותף מחושבת בשיטות רבות אך לעניינו, הפשוטה ביותר הינה 35% משעת המחירון של השותף.

6. רווח גולמי

רווח הגולמי הינו סך הרווח מהכנסה לאחר הפחתת עלות כוח אדם מקצועי של שותפים, עורכי דין ומתמחים.

7. עלות שעת תקורה הנהלה וכלליות

עלות שעת תקורה הנהלה וכלליות מחולצת מדו"ח רווח והפסד והינה התוצאה המתקבלת מסך העלות לתקורה, הנהלה וכלליות המחולקת במספר השעות המוזנות לתיקי לקוחות. עלות שעת תקורה הנהלה וכלליות הינה העלות שיש להעמיס על כל שעה הנמכרת במשרד בכל צורת תמחיר. בהתאם לאופי המשרד, פריסתו הגיאוגרפית וכד', יש המעמיסים ערך שעה מעט שונה לבעלי תפקידים שונים במשרד (שותף מתמחה ועורך דין).

8. רווח נקי

רווח נקי הינו הרווח הנותר למשרד, לאחר הפחתת כל עלות כוח האדם המקצועי ועלות הוצאות תקורה הנהלה וכלליות. בחישוב הרווח הנקי יש לשים לב האם השותפים משכו שכר.

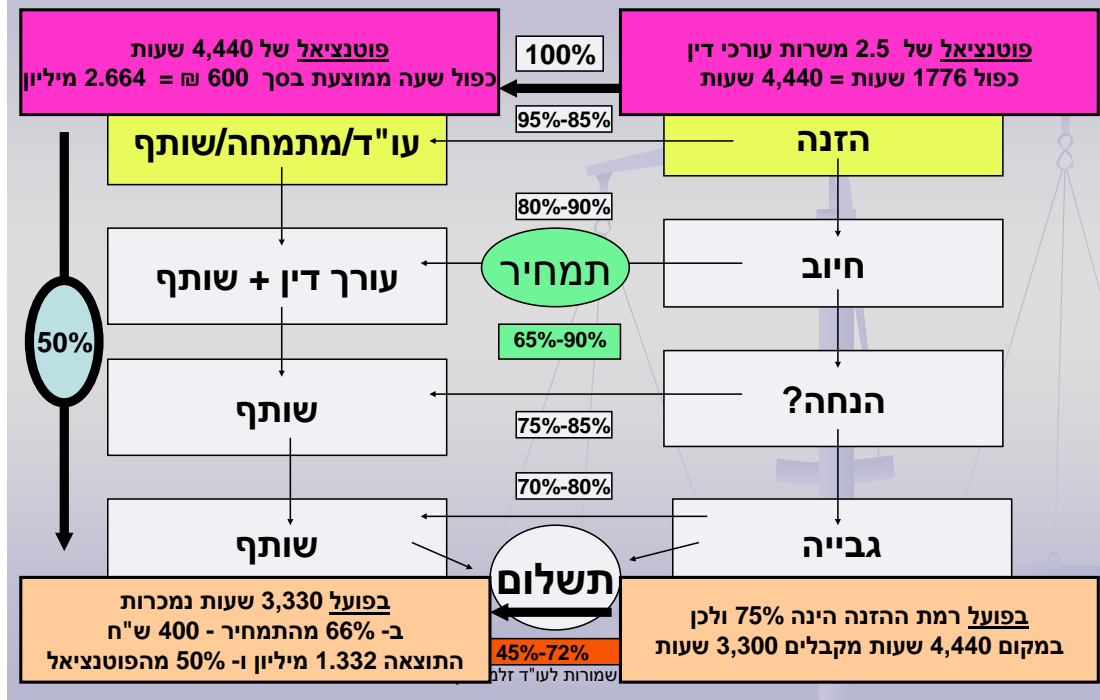
9. תמהיל

תמהיל משמעותו כמות השעות שהוזנה על ידי מתמחים, עורכי דין ושותפים ליחידת רווח והפסד. משרדי עורכי דין כמעט ואינם מודעים לחשיבות פרמטר זה אשר בניהולו הנכון ניתן להתגבר על כשלים בתחום התמחיר והיעילות. לדוגמא, בתיקים המבוססים על רטיינר, תמהיל נכון הינו לא פעם ההבדל בין רווח ראוי בתיק לבין רווח קטן או אף הפסד.

שרשרת הערך של שכר טרחה במשרד עורכי דין

לאחר שהצגנו את הפרמטרים העיקריים במדידה כלכלית, נציג עד כמה לכל אחד מהם חשיבות בשרשרת הערך של שכר הטרחה. בגרף מטה מוצגת שרשרת הערך לשכר טרחה הנדגמת במשרדי עורכי דין בישראל ועליה דוגמא הממחישה כיצד משרד מבצע 50% מפוטנציאל הכנסה שלו.

מה קורה לפוטנציאל ההכנסה

נשים לב כי במורד שרשרת הערך מתקזזים מפוטנציאל ההכנסה אחוזים רבים מהסיבות המפורטות בהמשך. בדוגמא המוצגת אנו רואים הכיכוד פוטנציאל הכנסה של משרד עם 2.5 משרות עורכי דין של 4,400 שעות כפול שעה ממוצעת של 600 ש"ח מגיע ל- 50% ביצוע בפועל עת אנו מממשים 75% מפוטנציאל השעות ו- 66% מפוטנציאל התמחיר.

כמוצג בשקף, ניתוחים שאנו עורכים בשוטף מלמדים כי ממוצעי הפער בין פוטנציאל ההכנסה של משרדים לבין ביצוע בפועל נעים בין 45% ל- 72%. כלומר אפילו המשרדים המוצלחים ביותר לא יצליחו לממש 75% מפוטנציאל הייצור שלהם יהיו אף אלו שישתפקו ב- 60% ורבים בקושי ממצים 50% מפוטנציאל הכנסה שלהם. להלן קיימים מספר חריגים בעיקר בבוטיקים.

הפער העצום בין פוטנציאל ההכנסה להכנסה בפועל, נובע ממספר סיבות להן נתייחס בקצרה:

הזנת שעות: מסיבות של מודעות ו/או חיסכון בטכנולוגיה ו/או סתם בעיית משמעת חלקם של המשרדים אינם אוכפים משמעת הזנת שעות בתדירות ובדיוק המתבקש, דבר המוביל להשלת בין 5% ל- 15% מפוטנציאל ההכנסה. בפרט נכון הדבר למשרדים שסוברים בשגגה כי כאשר המוצר המשפטי אינו תיקי שעות, אין לרשום שעות כלל.

חיוב מתוך הזנה: גם מבין השעות המוזנות לא כל שעה ניתנת לחיוב ולו מהטעם כי בנושא מסוים הושקעו מספר שעות רב מידי מההסדר עם הלקוח, מצפיותיו, או נכונותו לשלם. בשלב זה יגרעו מפוטנציאל ההכנסה עוד 5% - 12%. בסעיף יעילות נוסף את הכשל לפיו במשרדים רבים עובר זמן לא מבוטל ממועד איסוף השעות בתום החודש ועד הבקשה לחיוב הלקוח כמו כן נטייה "לאסוף" שעות במהלך מספר חודשים עד שמוגש חשבון ללקוח.

תמחיר: התחרות על ליבו של הלקוח מביאה את עורכי הדין לתמחר את השעות ו/או מוצרי הייעוץ במחיר נמוך ממחיר השעה הרשמי. יתרה מכך, סוגי ליווי משפטי הפכו עם השנים ל"קומודיטי" הניתן להשוואה בין משרדים (כגון: הנפקה, עסקת השקעה ליווי בעסקת דירה יד שנייה וכד'). גם בתמחיר הריטינר שמייצר למשרד מידה של וודאות, נוטים משרדים להוריד את

מחיר השעה הממוצע. התמחיר הינו המרכיב הנוגס ביותר בשרשרת הערך ומוריד עוד כ- 35% מפוטנציאל ההכנסה.

הנחות: מי אינו מכיר את הריטואל הקבוע של הלקוח המבקש רק עוד 5% - 10% הנחה על מנת לשלם ולסגור עניין. הנחות כשיטה אינן רק בעיה של שחיקת פוטנציאל ההכנסה, אלא גם בעיית מיצוב למשרד הנתפס כמי שמחיריו גמישים ונתונים למשא ומתן בכל עת.
גבייה: בכל משרד תמיד יהיו לקוחות בעלי מוסר תשלומים ירוד אשר מסיבות אלו ואחרות אינם משלמים ופוגעים בפוטנציאל ההכנסה בעוד מספר אחוזים.

ממדידה כלכלית לתמחיר

כאמור מדידה כלכלית לא נועדה רק לניתוח תיקים בדיעבד אלא ואולי בעיקר לניהול התמחיר. רבים המשרדים אשר מתמחרים את עבודתם ללא כל שיטה או בשימוש במידע או בשיטות המכשילות אותם.

נציג מספר שיקולים עת ניגשים למלאכת התמחיר ולאחר מכן ננסה את כוחנו בתרגיל תמחיר תוך שימוש בפרמטרים שהוצגו לעיל.

השיקול הראשון הינו חישוב העלות בתיק המתומחר. כוונתנו הן לעלות שכר העבודה של הגורמים שיטפלו בתיק והן עלות התקורות והוצאות ההנהלה וכלליות אותן יש לייחס לתיק.

כנלמד כלכלי ונכון להציג את שתי העלויות הללו במפתח של שעה ולדוג': אנו מעריכים כי בתיק מסוים יושקעו 50 שעות מתוכן תמהיל של: 10 שעות שותף, 25 שעות עורך דין ו-15 שעות מתמחה. החישוב: נחשב מהי עלות שעת תקורה והנהלה וכלליות ומספר זה נכפול ב-50. כעת נחלץ עלות שעת עבודה של המתמחה, עורך הדין והשותף ונכפול במספר השעות שכל אחד ישקיע. נסכם את כלל העלויות עד כה ונקבל את העלות בתיק, לשם הדוגמא נניח 3,000 דולר.

במסגרת **השיקול השני** נבחן את העלות שקיבלנו מול שולי הרווח הרצויים ונחלק ב"משלים" לאחוז שולי רווח זה. נניח כי שולי הרווח הרצויים הינם 40% אזי את המספר 3,000 דולר יש לחלק ב- 60% והתוצאה הינה 5,000 דולר שהוא שכר הטרחה שיש לבקש בתיק.

השיקול השלישי הינו שיקול הכולל פרמטרים לא כמותיים שעשויים לשנות את החלטתנו ללא קשר לתמחיר. בכלל שיקולים אלו נמנה את יוקרת התיק או לחילופין, תיק שיזיק למוניטין המשרד, זהות הלקוח והשירותים האחרים אותם הוא מקבל במשרד? האם יש בתיק כדי לחשוף אותנו להיבטי משפט מעניינים ומשלימים? וכד'.

נציג תרגיל תמחיר לדוגמא

משרד פלוני מתבקש לתת הצעת שכר טרחה לתיק ליטיגציה. המשרד מכיר את העבודה הנדרשת בתיק לאור ניתוחי עבר, הכרות עם הלקוח וכיוב' לאחר הבנת הנדרש מבחינת זמן העבודה, המשרד ניגש למלאכת התמחיר. בראשונה המשרד מנטרל שיקולים כגון יוקרת התיק, הסיכוי לקבל עבודה אחרת מלקוח זה, ושיקולים נוספים שאינם כמותיים.

נתונים

1. ניסיון עבר מלמד כי בראייה הפסימית ביותר התיק דורש 30 שעות מתמחה 40 שעות עו"ד X, 20 שעות עו"ד Y ו- 20 שעות של שותף Z. לכן ההערכה שסך כל השעות שיושקעו בתיק הינן 110 שעות.
 2. עלות שעת תקורה הנהלה וכלליות במשרד הינה \$22.
 3. עלות מעביד של שעת מתמחה הינה \$11.
 4. עלות מעביד של עו"ד X לשעה הינה \$23.
 5. עלות מעביד של עו"ד Y לשעה הינה \$29.
 6. עלות מעביד של שותף לשעה הינה \$70 ($70 = 200 * 35\%$).
 7. המשרד מעוניין לשמור על שולי רווח נקי בתיק בשיעור של 40% או יותר.
- מהו שכר הטרחה אותו עליו לבקש בתיק זה?**

תשובה

1. עלות תקורה הנהלה וכלליות אותן יש להעמיס הינה $22 * 110 = 2420$.
2. 30 שעות מתמחה הינן $30 * 11 = 330$

Ayalon House, 16th floor, 12 Abba Hillel St. P.O.B 3306. Ramat Gan 52136, ISRAEL
Phone: 972- 3- 7541177 Fax: 972- 3- 7541212
E-mail: david@glawbal.com Web: www.glawbal.com

3. 40 שעות של X הינן $40 * \$23 = \920
 4. 20 שעות של Y הינן $20 * \$29 = \580 .
 5. 20 שעות של השותף הינן $20 * \$70 = \1400 .
 6. סך כל העלויות בתיק הינו $\$5,650$.
 7. המשרד מעוניין לשמור על שולי רווח נקי בתיק בשיעור של 40%.
- מכאן ששכ"ט שיש לבקש בתיק הינו $\$5,650$ לחלק במשלים של 40% (60%) = $\$9,416$.

עורך דין זלמנוביץ דודי, מנכ"ל חברת GLawBAL המתמחה בייעוץ אסטרטגי, כלכלי וארגוני, בשיפור ביצועים, במיזוגים ורכישות, בניהול סיכונים ובהשמה של משרדי עורכי דין, מחלקות משפטיות וכלל הסקטור המשפטי. לאתר החברה הקלק: www.glawbal.com